

บทที่ 3

การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศ และมาตรการในการ ควบคุม กำกับ ดูแลธุรกรรมทางการเงินที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.1 ระบบฐานข้อมูลกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการปราบปรามการฟอกเงินของกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก หรือ APG มีวัตถุประสงค์ในการที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการสกัดกั้นการฟอกเงินในกลุ่มสถาบันการเงินโดยได้จัดตั้งหน่วยงานFIUs(Financial Intelligence Units) อันมีผลสืบเนื่องมาจากการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ 5 ครั้งด้วยกัน ซึ่งรู้จักกันในนามของ Egmont Group หลังจากที่ได้มีการจัดการประชุมอย่างเป็นทางการขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 1995 ที่กรุงบรัสเซล ประเทศเบลเยียม ซึ่งได้มีการจัดตั้งหน่วยงาน FIUs โดยความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อสกัดการฟอกเงิน

ที่ประชุมได้กำหนดภาระหน้าที่ และรูปแบบในการดำเนินการ ในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล การจัดเตรียมข้อมูลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การให้ความคุ้มครองความลับของข้อมูลในการแลกเปลี่ยนหรือส่งข้อมูลโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความชำนาญในการทำงานภายใต้หน่วยงานของ FIUs นอกจากนี้ยังได้ร่วมมือกันในการขอจัดปัญหาและอุปสรรคในการแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน FIUs ในกลุ่มประเทศสมาชิกด้วยกัน รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายบริหาร ศาล หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น

ดังนั้น Financial Intelligence Units (FIUs) จึงเป็นศูนย์กลางในการรับข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูล และรายงานข้อมูลที่ได้รับมาจากสถาบันการเงิน ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการสืบสวน สอบสวน หรือดำเนินคดีตามความเหมาะสมต่อไป ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้รับจะเกี่ยวข้องกับธุรกรรมที่ต้องสงสัย ซึ่งจะมีความผิดตามกฎหมายฟอกเงินของแต่ละประเทศ

อย่างไรก็ตาม The Egmont Group จึงประกอบไปด้วย FIUs และผู้แทนจากประเทศสมาชิก และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการฟอกเงิน นอกจากนี้ The Egmont Group ยังเน้นที่จะพัฒนาแนวทางความร่วมมือระหว่างกัน โดยขยายไปยังประเทศอื่นทั่วโลกดังนี้

-กระตุ้นให้ประเทศสมาชิกมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันโดยจะต้องมาจากพื้นฐาน หลักการถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน และการให้ความตกลงที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

-ให้ความคุ้มครองความลับ ข้อมูลที่ส่งผ่านโดยระบบ Internet ของหน่วยงาน FIUs ทั้งหมด

-ให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ แลกเปลี่ยนความรู้ บุคลากร ระหว่างประเทศสมาชิก

-จัดให้มีการประชุมอย่างเป็นทางการระหว่างประเทศสมาชิกด้วยความสม่ำเสมอ เป็นประจำทุกปี ตามแต่สถานที่ที่จะกำหนด

-ให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบภายใต้การตัดสินใจของผู้แทนประเทศสมาชิกในแต่ละประเทศ

-พัฒนารูปแบบในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันให้มีความเหมาะสมต่อไป

ดังนั้น การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศของ The Egmont Group จึงถือว่าเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แนวทางหนึ่งในระดับภูมิภาค ในกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งจะจัดให้มีขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก⁴⁰

3.2 มาตรการทางกฎหมายของประเทศต่าง ๆที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.2.1 ใต้หวัน

ใต้หวันได้มีการพัฒนาเป็นอย่างมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม และกฎหมาย โดยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น ได้มีพระราชบัญญัติควบคุมการฟอกเงิน คือ MONEY LAUNDERING CONTROL ACT 1996 ประกาศเมื่อวันที่ 23

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 85-86.

ตุลาคม 2539 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2540 ได้บัญญัติไว้รวม 15 มาตรา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมการฟอกเงินและควบคุมปราบปรามอาชญากรรมร้ายแรง ทรัพย์สินขลย พร้อมทั้งได้กำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา โดยได้หวั่นไว้ได้กำหนดอาชญากรรมที่ร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมุ่งถึงอาชญากรรมที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำเป็นเวลา 5 ปี หรือมากกว่า และเน้นที่อาชญากรรมที่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของไต้หวัน รวมทั้งกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายการควบคุมอาวุธปืน วัตถุระเบิด และอาวุธมีด อย่างไรก็ตาม ความผิดมูลฐานยังครอบคลุมถึงกฎหมายธนาคาร กฎหมายล้มละลาย และพระราชบัญญัติควบคุมการซื้อขายหลักทรัพย์ รวมทั้งการผลิต ขนส่ง และขายที่ผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาททั้งภายนอกดินแดนของสาธารณรัฐจีนและในประเทศจีนแผ่นดินใหญ่⁴¹

3.2.2 ฮ่องกง⁴²

เป็นที่ทราบกันดีว่าฮ่องกงเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษ เนื่องจากประเทศอังกฤษได้ตกลงทำสัญญาเช่าเกาะฮ่องกงจากประเทศจีนเป็นระยะเวลา 99 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1898 (พ.ศ. 2441) เมื่อประเทศอังกฤษได้เกาะฮ่องกงเป็นอาณานิคมแล้ว อังกฤษก็ได้นำระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ของประเทศอังกฤษเข้ามาใช้ในเกาะฮ่องกงตลอดมา จนกระทั่งเมื่อประเทศจีนซึ่งปัจจุบันเป็นสาธารณรัฐประชาชนจีน (The People Republic of China) ได้รับอำนาจอธิปไตยเหนือเกาะฮ่องกงโดยได้รับกลับคืนมา เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2540 ฮ่องกงจึงกลายเป็นพื้นที่การปกครองพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน (HK SAR) ตามมาตรา 31 แห่งรัฐธรรมนูญจีนจนกระทั่งปัจจุบัน

ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในช่วงที่เกาะฮ่องกงยังคงเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษนั้น ได้มีความเจริญรุ่งเรืองในการเป็นผู้นำศูนย์กลางทางการเงินด้วยนโยบายของรัฐซึ่งได้เข้าแทรกแซงที่ละเล็กละน้อยเกี่ยวกับการติดต่อทางการเงินและธุรกิจ ซึ่งเกาะฮ่องกงนี้เป็นแหล่งการลงทุนทางธุรกิจและทำให้มีอาชญากรรมทางการเงินเกิดขึ้นมากมายในการดำเนินการนำเงินที่ผิดกฎหมาย (the amount of

⁴¹ ชัยนันท์ แสงปุดตะ, “กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดมูลฐาน”, หน้า 53-55.

⁴² เรื่องเดียวกัน, หน้า 45-53.

“black” or illegal money) ผ่านทางเกาะฮ่องกง⁴³ โดยก่อนปี ค.ศ. 1989 ยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือต่อต้านการฟอกเงินออกมาแต่อย่างใด จนกระทั่งเมื่อวันที่ 1 กันยายน 1989 ฮ่องกง ได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการฟอกเงินขึ้นมาฉบับแรก เรียกว่า กฎหมายว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติด (ริบทรัพย์สิน) ค.ศ. 1989 (Drug Trafficking (Recovery of Proceeds) Ordinance 1989) ซึ่งวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ คือ เพื่อให้อำนาจรัฐในการติดตามและริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด และเพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด (ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน)

ซึ่งตามมาตรา 2 ของกฎหมายฉบับนี้ บัญญัติว่า (มาตรา 2)

1. การลักลอบค้ายาเสพติด หมายความว่า การกระทำให้หรือการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับอย่างหนึ่งอย่างใด อันเป็นความผิดตามบัญชี 1 ท้ายกฎหมายฉบับนี้ (ยกเว้นความผิดตามมาตรา 25 (1)) ไม่ว่าจะกระทำในหรือนอกฮ่องกง

การลักลอบค้ายาเสพติดยังให้หมายความรวมถึงการทำนิติกรรมหรือการมีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นการอำนวยความสะดวกในการปกปิดหรือคุ้มครองทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด หรือนำทรัพย์สินดังกล่าวไปเป็นหลักประกันการเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้อื่น หรือนำทรัพย์สินดังกล่าวไปลงทุนเพื่อแสวงหากำไรให้แก่ผู้อื่น

2. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติด หมายความว่า

- (a) ความผิดใดๆตามที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ท้ายกฎหมายฉบับนี้
- (b) การสมคบกันกระทำความผิด
- (c) การใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด
- (d) การพยายามกระทำความผิด
- (e) การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำในการกระทำความผิด

ความผิดตามที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ท้ายกฎหมายฉบับนี้ ประกอบด้วยความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาอันตรายที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบค้ายาเสพติด การผลิตยาเสพติด การจัดหายาเสพติด หรือการครอบครองเพื่อการลักลอบค้ายาเสพติด ฯลฯ และความผิดตามกฎหมาย

⁴³ Delegates Report Hongkong 8-9 December, 1997.

ว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติด (ริบทรัพย์สิน) ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด (ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน)

จะเห็นได้ว่า ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฮ่องกง ซึ่งได้ปรากฏขึ้นเป็นกฎหมายฉบับแรกโดยไม่มีการบัญญัติความผิดอื่น ๆ ที่มีโทษทางอาญาแต่อย่างใด โดยกฎหมายฉบับนี้ได้เน้นในเรื่องของการปราบปรามการค้ายาเสพติด⁴⁴ เท่านั้น ต่อมาเมื่อวันที่ 2 กันยายน 1994 ฮ่องกงได้ออกกฎหมายเพิ่มในความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน โดยรวมความผิดที่เกี่ยวกับการกระทำที่อาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้ ซึ่งรวมไปถึงการกระทำความผิดอาชญากรรมเกือบทั้งหมด โดยต่อมาได้มีการออกกฎหมายซึ่งเรียกว่ากฎหมายว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง ค.ศ. 1995 (Organized and Serious Crimes Ordinance 1995) และได้เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 1994 เป็นต้นมา ตามกฎหมายฉบับนี้มีบางส่วนของบางมาตราอื่น ๆ ได้มีการใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน 1995 ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้มีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อเพิ่มอำนาจสืบสวนสอบสวนการกระทำอันเป็นองค์กรอาชญากรรมและความผิดอื่นที่ร้ายแรง
2. เพื่อให้อำนาจริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำความผิดอาญา
3. เพื่อกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดบางประเภท และ
4. เพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำการช่วยเหลือผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำความผิดอาญา (ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินที่ได้มาจากการทำความผิดอาญา)

ทั้งนี้ หากพิจารณาตามบทนิยามตามมาตรา 2 ที่บัญญัติว่า

1. การกระทำอันเป็นองค์กรอาชญากรรม หมายถึงการกระทำความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ซึ่ง

- 1.1 เป็นการกระทำของกลุ่มอั้งยี่โดยตรง หรือ

⁴⁴ Seow Iain, How Hongkong combats money laundering International Commercial Litigation, Monetary Authority of Hongkong, July/August 1996.

1.2 เกี่ยวข้องกับการกระทำร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป โดยมีการวางแผนและการจัดการอย่างชัดเจน หรือ

1.3 เป็นการกระทำโดยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีการวางแผนและการจัดการอย่างชัดเจน และเกี่ยวข้องกับ

ก. การฆ่าบุคคลใดๆหรือพยายามกระทำการดังกล่าว

ข. การทำให้บุคคลใดๆได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจอย่างสาหัสหรือพยายามกระทำการดังกล่าว หรือ

ค. การทำให้บุคคลใดๆสูญเสียอวัยวะอย่างหนัก

2. ความผิดที่ระบุ (ความผิดร้ายแรง) หมายความว่า

2.1 ความผิดใดๆที่ระบุไว้ในบัญชี 1 หรือบัญชี 2

2.2 การสมคบกันกระทำความผิดดังกล่าว

2.3 การพยายามกระทำความผิดดังกล่าว และ

2.4 การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำ ในการกระทำความผิดดังกล่าว

3. ความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 (ความผิดอันเป็นองค์การอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง) หมายความว่า ความผิดในกรณีดังต่อไปนี้

ความผิดตามกฎหมาย Common Law

3.1 การฆาตกรรม

3.2 การลักพาตัว

3.3 การหลบเลี่ยงโทษจำคุก

3.4 การสมคบกันใช้กระบวนการยุติธรรมในทางที่มีขอบ

ความผิดตามกฎหมายนิติบัญญัติ ได้แก่

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการนำเข้าและส่งออก

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาอันตราย ฐานกระทำการลัก

ลอบค้ายาเสพติด หรือฐานผลิตยาเสพติด

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการสมาคม

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการให้กู้ยืมเงิน

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาชญากรรม

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการลักทรัพย์

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประทุษร้าย
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนและเครื่องกระสุน
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติด (ริบทรัพย์สิน) มาตรา 25 (1) และ
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยองค์การอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง มาตรา 25 (1)

ความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ยังขยายความรวมถึงความผิดดังต่อไปนี้

- ก. การสมคบกันกระทำความผิด
- ข. การยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นกระทำความผิด
- ค. การพยายามกระทำความผิด และ
- ง. การสนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิด

4.ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หมายความว่า

4.1 เงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆที่ผู้ันั้นได้รับจากการกระทำความผิด และ

4.2 ทรัพย์สินอื่นที่ได้มาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของเงินหรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ดังกล่าว ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม

มูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ได้แก่ มูลค่ารวมของเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ดังกล่าว และทรัพย์สินอื่นที่เปลี่ยนแปลงสภาพ

5.ทรัพย์สินที่ได้มาจากความผิดอันเป็นองค์การอาชญากรรม หมายความว่า

5.1เงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆที่ผู้ันั้นได้รับจากความผิดอันเป็นองค์การอาชญากรรม ไม่ว่าจะครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และ

5.2ทรัพย์สินอื่นที่ได้มาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ดังกล่าว ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม

6.ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ผู้ที่ได้รับเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆจากการกระทำความผิดที่ระบุ หรือจากการกระทำอันเป็นองค์การอาชญากรรม ถือว่าได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดนั้น หรือจากการกระทำอันเป็นองค์การอาชญากรรม

7.กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับกับทรัพย์สินใดๆทั้งที่ตั้งอยู่ในและนอก

ฮ่องกง

8.กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับย้อนหลังกับอาชญากรรมร้ายแรงและการกระทำความผิดเป็นองค์การอาชญากรรม ที่ได้กระทำก่อนวันที่เริ่มใช้บังคับกฎหมาย ยกเว้นการกระทำความผิดตามมาตรา 25 (ความผิดฐานฟอกเงิน) และมาตรา 25 A (ความผิดฐานไม่รายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย)

และพิจารณาความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 25 และความผิดเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 25 A ซึ่งบัญญัติว่า

ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน

มาตรา 25 การกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินซึ่งตนรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

(1) ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 25 A ผู้ที่กระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินโดยรู้ หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ผู้นั้นกระทำความผิดตามมาตรา

(2) ในการพิจารณาคดีความผิดตามอนุมาตรา (1) ให้จำเลยมีหน้าที่พิสูจน์ว่า

(a) ตนตั้งใจที่จะเปิดเผยแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัย หรือในเรื่องที่ระบุไว้ในมาตรา 25 A (1) ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการกระทำที่ฝ่าฝืนตามอนุมาตรา (1) และ

(b) มีเหตุผลอันสมควรที่ไม่อาจเปิดเผยตามมาตรา 25 A (2) ได้

(3) ผู้กระทำความผิดตามอนุมาตรา (1) ต้องระวางโทษ

(a) ในคดีที่คณะลูกขุนวินิจฉัยปรับ 5,000,000 ดอลลาร์ฮ่องกง และจำคุก 14 ปี

(b) ในคดีที่ไม่มีคณะลูกขุนวินิจฉัยปรับ 500,000
ดอลลาร์ฮ่องกง และจำคุก 3 ปี

การกระทำที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หมายความว่า

1. การรับหรือได้มาซึ่งทรัพย์สิน
2. การปกปิดหรืออำพรางทรัพย์สิน (ไม่ว่าโดยการซ่อนเร้นหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง แหล่งที่มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การยกย้าย หรือการได้ซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิใดๆที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน)
3. การจำหน่ายหรือแปรสภาพทรัพย์สิน
4. การนำทรัพย์สินเข้าหรือออกนอกฮ่องกง หรือ
5. การใช้ทรัพย์สินค้ำประกันการกู้ยืมเงิน หรือใช้เป็นทรัพย์สินประกัน (ไม่ว่าโดยการจำนอง จำน่า หรือโดยทางอื่น)

การรายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย

มาตรา 25 A การเปิดเผยในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด

- (1) ในกรณีที่ผู้ใดได้รู้ หรือมีเหตุสงสัยว่าทรัพย์สินรายใด
  - (a) เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติดทั้งหมดหรือบางส่วน ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือ
  - (b) ได้ใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด หรือ
  - (c) มีไว้เพื่อใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด ผู้นั้นจะต้องเปิดเผยแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัย พร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนในทันทีที่ถึงเวลาอันสมควร
- (2) ผู้ที่ได้เปิดเผยตามอนุมาตรา (1) หากกระทำการใดๆอันฝ่าฝืนมาตรา 25 (1) (ไม่ว่าก่อนหรือภายหลังการเปิดเผย) ผู้นั้นจะไม่มีผิดตามมาตรา 25 (1) หาก
  - (a) การเปิดเผยได้กระทำก่อนหน้าที่ผู้นั้นจะกระทำการดังกล่าว โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้ให้ความยินยอมแล้ว หรือ

(b)การเปิดเผยได้กระทำ

- (i) ภายหลังจากที่ผู้ยื่นได้กระทำการดังกล่าว
- (ii) โดยความประสงค์ของผู้ยื่นเอง และ
- (iii) ในทันทีที่ถึงเวลาอันสมควร

(3) การเปิดเผยตามอนุมาตรา (1)

(a)จะไม่ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามในการเปิดเผยข้อมูลซึ่งกำหนดไว้ในสัญญา ข้อบังคับใดๆ กฎวิชาชีพ หรือข้อบัญญัติอย่างอื่น

(b)จะไม่ทำให้ผู้เปิดเผยต้องรับผิดชอบในความเสียหายใด อันเกิดขึ้นจาก

- (i) การเปิดเผย หรือ
- (ii)การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดๆที่เกี่ยวกับทรัพย์สินอันเป็นผลจากการแจ้งดังกล่าว

(4) ฯลฯ

(5) ผู้ที่รู้หรือมีเหตุสงสัยว่ามีการเปิดเผยตามอนุมาตรา (1) หากได้กระทำการเปิดเผยแก่บุคคลอื่นอันอาจจะกระทบต่อการสอบสวนในภายหลัง ผู้ยื่นกระทำความผิดตามอนุมาตรานี้

(6) ในการพิจารณาตีความผิดตามอนุมาตรา (5) จำเลยมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่า

(a)ตนไม่รู้หรือไม่มีเหตุสงสัยว่า การเปิดเผยดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่ออนุมาตรา (5) หรือ

(b)ตนมีอำนาจตามกฎหมาย หรือมีเหตุอันสมควรในการเปิดเผยดังกล่าว

(7) ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนอนุมาตรา (1) จะต้องระวางโทษปรับจำนวนหนึ่ง (ในระดับ 5) และระวางโทษจำคุก 3 เดือน

(8) ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนอนุมาตรา (5) จะต้องระวางโทษ

(a) ในคดีที่คณะลูกขุนได้วินิจฉัย ปรับจำนวน 500,000 ดอลลาร์ฮ่องกง และจำคุก 3 ปี

(b) ในคดีที่ไม่มีคณะลูกขุนวินิจฉัย ปรับจำนวนหนึ่ง (ในระดับ 6) และจำคุก 1 ปี

จะเห็นได้ว่า บทนิยามตามมาตรา 2 นี้ เป็นลักษณะของการกระทำที่เป็นกลุ่มอั้งยี่หรือเป็นบุคคล หรือคณะบุคคลที่ร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และได้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในบัญญัติ 1 และบัญญัติ 2 ซึ่งบัญญัติ 1 รวมถึงความผิดทางอาญาตามกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) และความผิดตามกฎหมายนิติบัญญัติ ที่กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดขึ้นโดยให้คำนิยามดังกล่าว ปัญหาว่าความผิดตามกฎหมายคอมมอนลอว์ เช่น ความผิดฐานการฆาตกรรม การลักพาตัว การลักทรัพย์ หรือความผิดตามกฎหมายนิติบัญญัติ เช่น ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ถือได้ว่าเป็นความผิดมูลฐานตามแนวของกฎหมายฮ่องกงหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า ฐานความผิดที่มีโทษทางอาญาตามกฎหมายคอมมอนลอว์ หรือฐานความผิดตามกฎหมายนิติบัญญัติโดยสาระสำคัญแล้วเป็นเพียงองค์ประกอบส่วนหนึ่งเท่านั้น ไม่อาจเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายนิติบัญญัติ โดยสาระสำคัญแล้วเป็นเพียงองค์ประกอบส่วนหนึ่งเท่านั้น ไม่อาจเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ เว้นแต่จะมีรูปแบบลักษณะของการกระทำที่มีลักษณะเป็นองค์รอาชญากรรมตามที่บทนิยาม มาตรา 2 บัญญัติไว้

ส่วนตามมาตรา 25 ซึ่งเป็นการกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินซึ่งตนรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ตามบทนิยาม มาตรา 2 ข้อ 8 ได้ยกเว้นการกระทำความผิดตามมาตรา 25 ไว้ จะเห็นได้ว่า ตามมาตรา 25 เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งฐานความผิดที่เป็นความผิดมูลฐานนี้ก็คือ การกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ตนรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั่นเอง

ส่วนมาตรา 25 A ตามกฎหมายฉบับนี้ก็เช่นกัน จะเห็นได้ว่า กฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติบทนิยามตามมาตรา 2 เป็นข้อยกเว้นไว้ ซึ่งมาตรา 25 A อาจกล่าวได้ว่าเป็นความผิดมูลฐานความผิดหนึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งฐานความผิดที่เป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 25 A นี้ก็คือ การรายงานเกี่ยวกับธุรกรรมที่ต้องสงสัย แต่จะเห็นได้ว่า ตามมาตรานี้ต้องเป็นการรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด หรือได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติดเท่านั้น ทั้งนี้ ตามมาตรานี้มิได้กำหนดถึงการเปิดเผยในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายคอมมอนลอว์ หรือความผิดตามกฎหมายนิติบัญญัติแต่อย่างใด

3.2.3 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีศูนย์กลางทางการเงินที่เจริญทางการเงินที่เจริญก้าวหน้าประเทศหนึ่งของโลก โดยเฉพาะโครงสร้างขอบเขตทางการเงินและสภาพภูมิศาสตร์ เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมที่ผู้กระทำความผิดมักนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดดังกล่าวนั้นไปใช้จ่าย หรือทำการเปลี่ยนสภาพเพื่อปกปิดการกระทำความผิด และเพื่อหาผลประโยชน์เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลออสเตรเลียจึงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อใช้บังคับ รวมทั้งให้มีอำนาจในการปราบปรามการค้าเฮโรอีน การค้าของเถื่อน องค์กรยาเสพติดซึ่งมาจากจีน เข้าสู่ออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกา⁴⁵ ทั้งนี้ ได้มีการออกกฎหมาย Custom Act ขึ้นเป็นฉบับแรกเมื่อปี ค.ศ. 1901 และประเทศออสเตรเลียยังได้พัฒนาให้เป็นประเทศที่ผู้นำเป็นตัวอย่างในการที่จะควบคุมการแพร่หลายของการฟอกเงินไปยังประเทศต่างๆ โดยการออกกฎหมายผ่านทั้งกฎหมายภายในประเทศและผ่านทางรัฐบาลออสเตรเลีย ทั้งนี้ ได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กร FATF และยังสามารถให้สัตยาบันต่อการประชุมยาเสพติดขององค์การสหประชาชาติ (UN Narcotics Convention) ในปี ค.ศ. 1992 รวมทั้งได้ร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศต่างๆอีกหลายองค์กร ซึ่งในปี ค.ศ. 1987 ประเทศออสเตรเลียได้ผ่านกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด (The Proceeds of Crime Act) ซึ่งทำให้เป็นประเทศแรกในเอเชียที่มีกฎหมายยึดทรัพย์สินประกาศใช้ และทำให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญา⁴⁶ โดยประเทศออสเตรเลียได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอยู่ด้วยกัน 4 ฉบับ โดยฉบับแรก ได้แก่

⁴⁵ Fletcher N. Baldwin, Jr. and Robert J. Munro, Money Laundering Asset Forfeiture and International Financial Crimes (Oceana Publication, Inc. 1993), p.3.

⁴⁶ Ibid., p.3.

3.2.3.1 Custom Act 1901

กฎหมายฉบับนี้ออกมาเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้รัฐมีอำนาจยึดรายได้อันมีที่มาจาก การซื้อขายยาเสพติด ไม่ว่าจะรายได้นั้นจะเป็นเงินสด เช็ค หรือทรัพย์สินก็ตาม (ตามมาตรา 229 A) รวมทั้งให้อำนาจศาลในการสั่งปรับได้สูงเท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการซื้อขายยาเสพติด (มาตรา 243)

3.2.3.2 Proceed of Crime Act 1987

ได้กำหนดหลักเกณฑ์ คือ

- (1) ให้อำนาจศาลสั่งยึดทรัพย์สินที่ใช้หรือเกี่ยวกับการกระทำความผิด
- (2) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขออำนาจศาล สั่งให้สถาบันการเงิน ส่งข้อมูลของบุคคลใดให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือเชื่อว่าข้อมูลซึ่งอยู่ที่สถาบันการเงินนั้น แสดงว่าบุคคลนั้นกำลังหรือกำลังจะกระทำหรือเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดข้อหาขั้นรุนแรง (Serious offence) อันได้แก่ การค้ายาเสพติด การร่วมกันฉ้อโกง (Organized fraud) การเลี่ยงภาษีและการฟอกเงิน หรือแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับหรือกำลังจะได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการกระทำความผิด
- (3) ให้สถาบันการเงินต้องทำการเก็บรักษาหลักฐานธุรกรรมทางการเงิน (Finance transaction document) ไว้อย่างน้อย 7 ปี
- (4) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขอหมายค้นจากศาลได้ หรือให้ขอหมายค้นจากศาลทางโทรศัพท์ได้ ในกรณีมีเหตุเร่งด่วน หากเจ้าหน้าที่ตำรวจเชื่อว่าผู้ใดมีทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำความผิด (Tainted Property) ไว้ในครอบครอง
- (5) บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำการฟอกเงิน ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา ปรับไม่เกิน 200,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ให้ปรับไม่เกิน 600,000 เหรียญ

3.2.3.3 Financial Transaction Report Act 1988

กฎหมายฉบับนี้เดิมเรียกว่า The Cash Transaction Report Act 1988 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 1988 โดยมีวัตถุประสงค์และหลักการครอบคลุมถึงธุรกรรมเกี่ยวกับการเงินทุกประเภท ไม่จำกัดเฉพาะทรัพย์สินในลักษณะที่เป็นเงินสด

เท่านั้น⁴⁷ และมีเจตนาารมณเพื่อเป็นเครื่องมือแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการสืบสวนสอบสวนการกระทำ ความผิดต่างๆ เช่น การหลีกเลี่ยงภาษี การกระทำความผิดตามกฎหมายหุ้นส่วนบริษัท การฟอกเงินจากการค้ายาเสพติด และจากองค์กรอาชญากรรม เป็นต้น และได้เปลี่ยนชื่อจาก Cash Transaction Report Act 1988 (CTR Act) มาเป็น The Finance Transaction Report Act 1988 (FTR Act) เนื่องจากมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย โดยกำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานคำสั่งการโอนเงินระหว่างประเทศ

มาตรการติดตามการโยกย้ายเงินผ่านธนาคารหรือสถาบันการเงินตามกฎหมาย FTR Act มีดังนี้⁴⁸

1. การแสดงตนของลูกค้า กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินต้องรู้จักลูกค้าที่มาติดต่อทำธุรกรรม ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินมีหน้าที่จัดให้ลูกค้าแสดงตนและที่อยู่ที่แท้จริง โดยลูกค้าต้องแสดงหลักฐานทางทะเบียนต่อผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงิน ลูกค้าจะต้องกรอกข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวที่จำเป็นเพื่อให้ทราบว่าเป็นใคร อยู่ที่ไหน เลขประจำตัวอะไร นอกจากนี้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องในการเปิดบัญชีของลูกค้า (มาตรา 20 และมาตรา 21)

กฎหมายห้ามการเปิดบัญชี หรือการติดต่อธุรกิจกับผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินโดยใช้ชื่อปลอม ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนมีความผิดทางอาญา (มาตรา 24)

คำว่า “ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงิน” (Cash Dealers) หมายความว่าถึง (มาตรา 3)

-ธนาคาร สมาคมให้กู้เงินเพื่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง เครดิตยูเนียน (สถาบันการเงินต่างๆ) และบริษัทการเงินโดยทั่วไป

-ผู้ถือหรือผู้ขนส่งเงิน

-บริษัทประกันภัย และผู้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประกันภัยต่างๆ

-ผู้จัดการและผู้พิทักษ์ทรัพย์ของทรัสต์ต่างๆ

-กิจการที่เกี่ยวข้องกับเช็คเดินทาง ธนาณัติและอื่นๆทำนองเดียวกัน

⁴⁷ AUSTRAC 1992:6.

⁴⁸ เมธี กุศลสร้าง, “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน”, หน้า 71-79.

- พ่อค้าเงินตราหรือทองคำแท่ง
- บ่อนกาสิโนและสถานการพนันต่าง ๆ
- เจ้ามือรับพนันม้า

2. การจัดทำและเก็บรักษาบันทึก กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินจัดทำบันทึกเกี่ยวกับการติดต่อทำธุรกรรมกับลูกค้า นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินเก็บรักษาบันทึกข้อมูลทางการเงินและหลักฐานต่าง ๆ ตลอดจนสำเนาบันทึกดังกล่าวไว้เป็นเวลา 7 ปี (มาตรา 23)

ในกรณีที่บุคคลใดใช้ชื่อเฉพาะ ในการติดต่อกับผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินว่ายังมีชื่ออื่นอีกหรือชื่อที่รู้จักกันไป ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินมีหน้าที่บันทึกเกี่ยวกับการเปิดเผยดังกล่าว และส่งสำเนาทันทีนั้นให้กับหน่วยงานของรัฐ (มาตรา 24 (5))

3. การรายงาน

3.1 รายงานธุรกรรมเงินสดที่สำคัญ (Significant Cash Transaction Reports – SCTRs) โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินรายงานการทำธุรกรรมเงินสดทั้งในและนอกสถาบันการเงินที่มีจำนวนตั้งแต่ 10,000 เหรียญขึ้นไป (มาตรา 7)

3.2 รายงานการโอนเงินตราระหว่างประเทศ (International Currency Transfer Report – ICTRs) โดยกำหนดให้บุคคลใดๆ รายงานการโอนเงินเข้ามาหรือออกนอกประเทศ ที่มีจำนวนตั้งแต่ 5,000 เหรียญขึ้นไป (มาตรา 15)

3.3 รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัย (Suspect Transaction Reports – SUSTRs) โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัย ซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมนั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงภาษีอากรหรือการกระทำผิดกฎหมายอื่นๆ (มาตรา 16)

ในกรณีนี้ AUSTRAC ได้จัดทำ “คำแนะนำเกี่ยวกับธุรกรรมที่น่าสงสัย” เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาว่ารายการใด หรือการกระทำใดที่น่าสงสัย นอกจากนี้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินยังสามารถรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยแก่ AUSTRAC โดยทาง Suspect Transaction Hotline ได้อีกด้วยในกรณีที่เป็นการเร่งด่วน

3.4 รายงานคำสั่งการโอนเงินระหว่างประเทศ (International Funds Transfer Instructions – IFTIs) โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินรายงานคำสั่งการโอนเงินระหว่างประเทศเข้ามา หรือออกนอกประเทศออสเตรเลีย (มาตรา 17B)

การรายงานนี้เริ่มมีขึ้นเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม ค.ศ. 1992 ซึ่ง AUSTRAC ประมาณว่า จะมีรายงาน 3-4 ล้านรายงานต่อปี AUSTRAC จึงได้พัฒนา unique software package ขึ้น เรียกว่า The Electronic Data Delivery System (EDDS) ซึ่งช่วยในการถ่ายข้อมูล IFTIs จากผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินไปยัง AUSTRAC เพื่อดำเนินการต่อไป

3.5 รายงานเกี่ยวกับผู้เปิดบัญชีเงินฝากใหม่ซึ่งมีข้อห้ามในการเปิดบัญชีโดยไม่ใช้ชื่อจริง รวมทั้งมีข้อกำหนดเรื่องการพิสูจน์ความถูกต้องในการเปิดบัญชี หรือในการเพิ่มชื่อหรือลายมือในบัญชี โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินต้องรับผิดชอบตรวจสอบความถูกต้องในการเปิดบัญชีและการดำเนินการของบัญชีนั้น (มาตรา 24)

จากการที่ FTR Act กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินรายงานข้อมูลทางการเงินต่างๆไปยัง AUSTRAC นั้นอาจใช้วิธีการรายงานเป็นเอกสารหรือรายงานทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

4. การเข้าตรวจสอบ กฎหมายกำหนดให้ผู้บริหาร AUSTRAC มีอำนาจเข้าถึงบันทึกข้อมูลทางการเงินต่างๆที่ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินจัดทำ และมีอำนาจตรวจสอบบันทึกดังกล่าว (มาตรา 14)

ผู้บริหาร AUSTRAC และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบหลักฐานบันทึกต่างๆลายมือชื่อลูกค้า ตลอดจนระบบที่ใช้ในการเก็บบันทึกหลักฐานของผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงิน (มาตรา 14 A)

นอกจากนี้กฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศุลกากรค้นและยึดเงิน ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นว่าบุคคลใดนำเงินเข้ามา หรือออกนอกประเทศ ซึ่งมีจำนวนตั้งแต่ 5,000 เหรียญขึ้นไป โดยไม่รายงานตามมาตรา 15 (มาตรา 33) และให้อำนาจจับโดยไม่ต้องมีหมาย ในกรณีที่มีการฝ่าฝืน มาตรา 15 (มาตรา 33 A)

5. การอายัดชั่วคราว ในกรณีที่มีการกระทำฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ หรือพยายามกระทำการดังกล่าว หรือกรณีที่มีการช่วยเหลือ หรือสนับสนุนบุคคลใดให้กระทำฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ ผู้บริหาร AUSTRAC อาจยื่นคำร้องขอต่อศาล

เพื่อให้มีคำสั่งระงับ หรือยับยั้งการกระทำดังกล่าว หรือมีคำสั่งอายัดเงินไว้เป็นการชั่วคราวได้ (มาตรา 32)

6. การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินหรือสถาบันการเงินมีหน้าที่จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความชำนาญในการตรวจสอบความถูกต้องของการเปิดบัญชีของลูกค้า รวมทั้งตรวจสอบธุรกรรมที่น่าสงสัยเพื่อรายงานให้ AUSTRAC ทราบ ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในข้อปฏิบัติต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการใช้ธนาคารหรือสถาบันการเงินในการปกปิดหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม

7. บทกำหนดโทษ

-กำหนดความผิดอาญาแก่บุคคลที่เปิดบัญชี หรือติดต่อธุรกิจกับผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินโดยใช้ชื่อปลอม (มาตรา 24 (1), (6))

(1) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา มีโทษปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล มีโทษปรับไม่เกิน 25,000 เหรียญ

-กำหนดความผิดอาญาแก่ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินซึ่งเจตนาแจ้งข้อมูลเท็จ หรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ (มาตรา 29 (1) (a) (5))

(1) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา มีโทษปรับไม่เกิน 100,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล มีโทษปรับไม่เกิน 50,000 เหรียญ

การกระจายข้อมูล FTR Act กำหนดให้ผู้อำนวยการ AUSTRAC รวบรวมเก็บรักษา วิเคราะห์ และเผยแพร่รายงานต่างๆ ที่ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินรายงานต่อ AUSTRAC ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายได้กำหนดว่าหน่วยงานใดบ้างที่สามารถใช้ประโยชน์จากรายงานดังกล่าวได้ (มาตรา 27 และมาตรา 38)

หน่วยงานบริหารข้อมูล

หน่วยงานที่รับผิดชอบตาม FTR Act คือ Australian Transaction Reports and Analysis Center หรือ AUSTRAC (เดิมเรียกว่า The Cash Transaction Report Agency หรือ CTRA) เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย FTR Act อยู่ภายใต้การดูแลของ Australian Attprmeu – General มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสืบสวนหาข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับความผิดต่อกฎหมายภาษีอากรและกฎหมายอื่นๆเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร รวมทั้งหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

บทบาทและหน้าที่ของ AUSTRAC⁴⁹

AUSTRAC เป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่เป็นศูนย์กลางในการจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน ซึ่งตั้งขึ้นภายใต้ Financial Transaction Reports Act (FTR Act) โดยมีหน้าที่หลัก 3 ด้าน ได้แก่

1. การตรวจสอบ และวิเคราะห์การรายงานการประกอบธุรกรรมของสถาบันการเงินที่รายงานมายัง AUSTRAC
2. เป็นผู้กำกับดูแลให้มีความโปร่งใสในระบบการโอนเงิน โดยดำเนินการเพื่อขัดขวางกลุ่มอาชญากรที่หาประโยชน์จากการทำธุรกรรมผ่านระบบสถาบันการเงิน และยังเป็นการกระตุ้นเตือนให้สถาบันการเงินเพิ่มความระมัดระวัง มิให้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย
3. การเผยแพร่ และจัดเตรียมการในด้านต่างๆเพื่อให้ฝ่ายบังคับใช้กฎหมายสามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ในด้านการสังเกตการณ์ ติดตามผล และทำความเข้าใจถึงลักษณะที่กลุ่มอาชญากรใช้ระบบสถาบันการเงินในการแสวงหาผลประโยชน์ เพื่อหลบเลี่ยงกระบวนการทางกฎหมาย

อย่างไรก็ดี หน้าที่สำคัญของ AUSTRAC คือ มุ่งเน้นการวิเคราะห์ และตรวจสอบหากระบวนการของการกระทำผิดว่าเริ่มต้นอย่างไร มากกว่าการตรวจสอบความถูกต้องของรายงานจากผู้รายงาน

---

⁴⁹ เอกสารประกอบการสัมมนา เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายฟอกเงินของ ประเทศออสเตรเลีย ณ เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย วันที่ 10-12 พฤษภาคม 2542.

บุคลากรของ AUSTRAC

เจ้าหน้าที่ของ AUSTRAC จะประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลทั้งจากภาครัฐ และเอกชน ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะต้องผ่านการตรวจสอบประวัติ และได้รับการคัดเลือกอย่างเข้มงวดก่อนที่จะสามารถเข้ามาปฏิบัติงานใน AUSTRAC ได้ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และมีประสบการณ์แตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น

- ด้านเศรษฐกิจ
- ด้านเทคโนโลยี
- ด้านกฎหมาย
- ด้านการวิเคราะห์
- อื่นๆ

หน่วยงานภายใน AUSTRAC ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ มีอยู่ 2 ส่วน คือ⁵⁰

1. Bilateral Analytical Service Unit ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลที่จัดเตรียมโดยหน่วยงานปราบปราม เพื่อติดตามร่องรอยทางการเงิน

2. AUSTRAC Analysis Unit (AAU) ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ของ AUSTRAC เพื่อค้นหาเป้าหมายใหม่ๆซึ่งอาจจะยังไม่เป็นที่รู้จักแก่หน่วยงานปราบปรามต่างๆโดยการสืบหากระแสเงินสดที่ผิดปกติ ซึ่งอาจจะเป็นตัวชี้ถึงการฟอกเงิน หรือการหลีกเลี่ยงภาษี

การดำเนินงานและการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ⁵¹

1. ผู้รายงานธุรกรรมต่อ AUSTRAC ตามกฎหมาย FTR ได้กำหนดให้บุคคลดังต่อไปนี้มีหน้าที่ต้องรายงานการประกอบธุรกรรมทางการเงินต่อผู้อำนวยการ

⁵⁰ วีระพงษ์ บุญโญภาส, “หน่วยงานรับผิดชอบในด้านการบริหารข้อมูล” เอกสารประกอบรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการปกปิด หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด พ.ศ. .... ครั้งที่ 5/2537 วันที่ 15 สิงหาคม 2537.

⁵¹ เอกสารประกอบการสัมมนา เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายฟอกเงินของประเทศไทยออสเตรเลีย ณ เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย วันที่ 10-12 พฤษภาคม 2542.

AUSTRAC ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับการเงิน (Cash Dealers) ทนายความ (Solicitors) และบุคคลทั่วไป (Members of Public)

ในด้านการประสานงานกับภาคเอกชนนั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย AUSTRAC จะมุ่งเน้นการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือผู้ที่มีหน้าที่รายงานธุรกรรม กับผู้วางกฎระเบียบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินงานของ AUSTRAC ตลอดจนวัตถุประสงค์ในการจัดให้มีการรายงานธุรกรรม และพยายามผลักดันให้ทั้งสองฝ่ายได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานเหล่านี้ ล้วนมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของ AUSTRAC ให้บรรลุเป้าหมายอย่างยิ่ง

2. หน่วยงานที่สามารถใช้ข้อมูลจาก AUSTRAC ได้แก่ ฝ่ายบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) และหน่วยงานจัดเก็บภาษี (Revenue Agencies) ซึ่งประกอบด้วย

- Australian Customs Service
- Australian Federal Police
- Australian Securities and Investments Commission
- Australian Taxation Office
- National Crime Authority
- State and Territory Police Services
- Criminal Justice Commission
- New South Wales Crime Commission
- Independent Commission Against Corruption
- Australian Bureau of Criminal Intelligence
- Police Integrity Commission
- State and Territory Revenue Authorities

ทั้งนี้ การประสานงานในด้านการเข้าถึงข้อมูล และการนำข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินจาก AUSTRAC ไปใช้นั้น ต้องมีการตกลงเป็นบันทึกข้อตกลง (Memorandum of Understanding : MOU) ระหว่างหน่วยงานนั้นๆ กับ AUSTRAC ซึ่งจะมีกฎเกณฑ์ และข้อตกลงในการเข้าถึงข้อมูลโดย AUSTRAC จะจัดลำดับชั้นในการเข้าถึงข้อมูลใน ส่วนต่างๆ เพื่อเป็นการรักษาข้อมูลที่เป็นความลับไว้ ซึ่งบุคคลโดยทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลทั้งหมดได้

การเผยแพร่ความรู้ การประชาสัมพันธ์ และการฝึกอบรม

1. AUSTRAC ได้มีการเผยแพร่ความรู้ และประชาสัมพันธ์ถึงการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งจะให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย FTR และยังรวมถึงประชาชนโดยทั่วไป โดยให้ข้อมูลทั้งด้านวิธีการที่องค์กรอาชญากรรมใช้ในการกระทำผิดผ่านระบบสถาบันการเงิน หรือการฟอกเงิน เพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงมิให้ผู้สุจริตเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมายของอาชญากรเหล่านั้น ซึ่งเครื่องมือที่ AUSTRAC ใช้ในการประชาสัมพันธ์แก่สาธารณชน ได้แก่ แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ของ AUSTRAC หรือผ่านทางสื่อต่างๆเช่น โทรทัศน์ วิทยุ วีดิทัศน์ หรือมีการจัดสัมมนา เป็นต้น ทั้งนี้ ยังเป็นประโยชน์ทั้งสองทางคือ

ประการแรก เพื่อให้สังคมได้เข้าถึงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของ AUSTRAC และพร้อมให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

ประการที่สอง เป็นการขัดขวางกลุ่มองค์กรอาชญากรรม มิให้ทำการฟอกเงินผ่านระบบสถาบันการเงินได้อย่างสะดวกอีกต่อไป และให้รู้ถึงการมุ่งยับยั้งและปราบปรามอาชญากรอย่างจริงจังของภาครัฐ

2. ด้านการฝึกอบรม AUSTRAC จะจัดให้มีการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรเป็นหลัก โดยมีได้จัดการฝึกอบรมให้แก่พนักงานของสถาบันการเงินแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม AUSTRAC ได้จัดให้มีการอบรมบุคลากรจากภาคเอกชน หรือผู้ปฏิบัติงาน โดยจัดเป็นการอบรมกลุ่มย่อยๆซึ่งเป็นการทำความเข้าใจถึงนโยบาย และข้อกำหนดที่ AUSTRAC ได้กำหนดไว้ และให้ผู้ร่วมการอบรมดังกล่าว นำนโยบายที่ได้จากการฝึกอบรมไปดำเนินการฝึกอบรมพนักงานของสถาบันการเงิน หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานสอดคล้องกับความต้องการ และนโยบายที่วางไว้ต่อไปได้

การจัดระบบข้อมูล และสารสนเทศ (Information Technology)

1. ในการดำเนินงานของ AUSTRAC มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ระบบข้อมูลเป็นสำคัญ ดังนั้นการจัดวางระบบข้อมูลด้านการรายงานธุรกรรมจึงต้องอาศัยเครื่องมือที่ทันสมัย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถวิเคราะห์ข้อมูล และดำเนินการในขั้นตอนต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หน่วยจัดระบบข้อมูล (Information Technology Branch) จึงเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินงานของ AUSTRAC ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ฝ่ายได้แก่

1.1 ฝ่ายจัดการอำนวยความสะดวก (Facilities Management)

มีหน้าที่จัดสรรและดูแลระบบเครือข่ายการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่าง AUSTRAC กับผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวกับการเงิน (Cash Dealers) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสนับสนุนทางด้านคอมพิวเตอร์ ทั้งด้าน Hardware และ Software ให้แก่ AUSTRAC ไม่ว่าจะเป็นการดูแล ซ่อมแซมเครื่องคอมพิวเตอร์ อีกทั้งยังต้องวางระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

1.2 ฝ่ายพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Development)

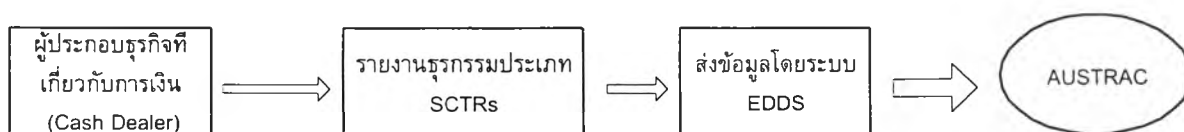
มีหน้าที่พัฒนา ตรวจสอบ และดูแลรักษาระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงการจัดการด้านความเสี่ยง และการวางกลยุทธ์ทางระบบข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต

2. ระบบที่ใช้ในการปฏิบัติงานในด้านการจัดส่งข้อมูลการรายงานธุรกรรม

ได้แก่ Electronic Data Delivery System (EDDS) และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ระบบ Compliance Assistance (COMPASS) ซึ่งใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูลที่ได้จากการรายงานธุรกรรม เพื่อนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์และประเมินผลธุรกรรมต่างๆ หากเป็นธุรกรรมที่เข้าข่ายว่าจะเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ก็สามารถนำข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการเพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งขั้นตอนการส่งข้อมูลนั้นจะสามารถส่งผ่านระบบ Internet มาสู่ AUSTRAC ได้ โดยที่ไม่มีความจำเป็นต้องติดตั้งระบบการส่งข้อมูลโดยตรง ดังนั้น จึงไม่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่สถาบันการเงินด้วยเช่นกัน ซึ่งระบบการปฏิบัติงานสรุปได้ดังนี้

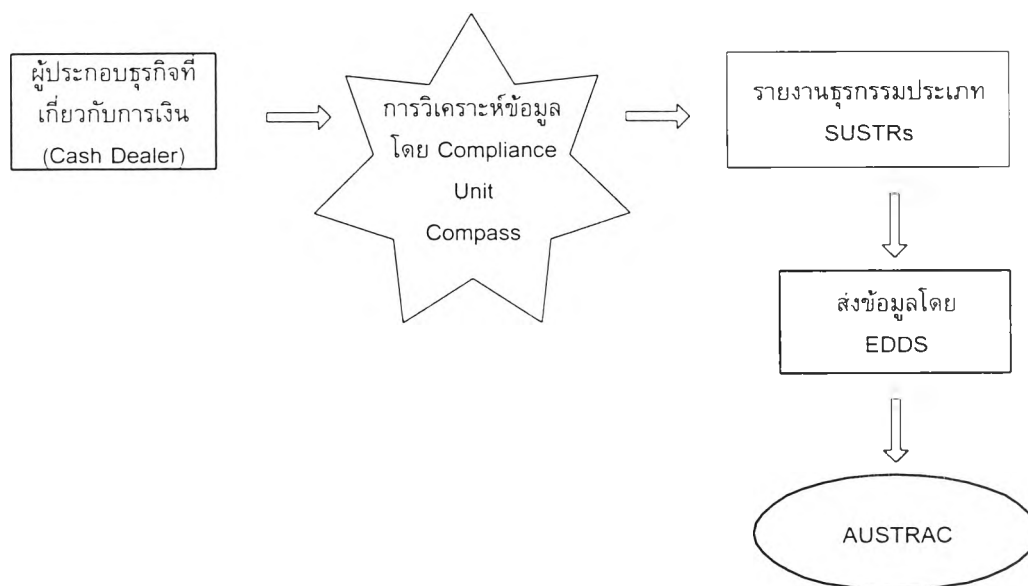
2.1 กรณีการรายงานธุรกรรมตามวงเงินขั้นต่ำที่กำหนด

(Significant Cash Transaction Reports : SCTRs)

2.2กรณีการรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัย(Suspect Transaction

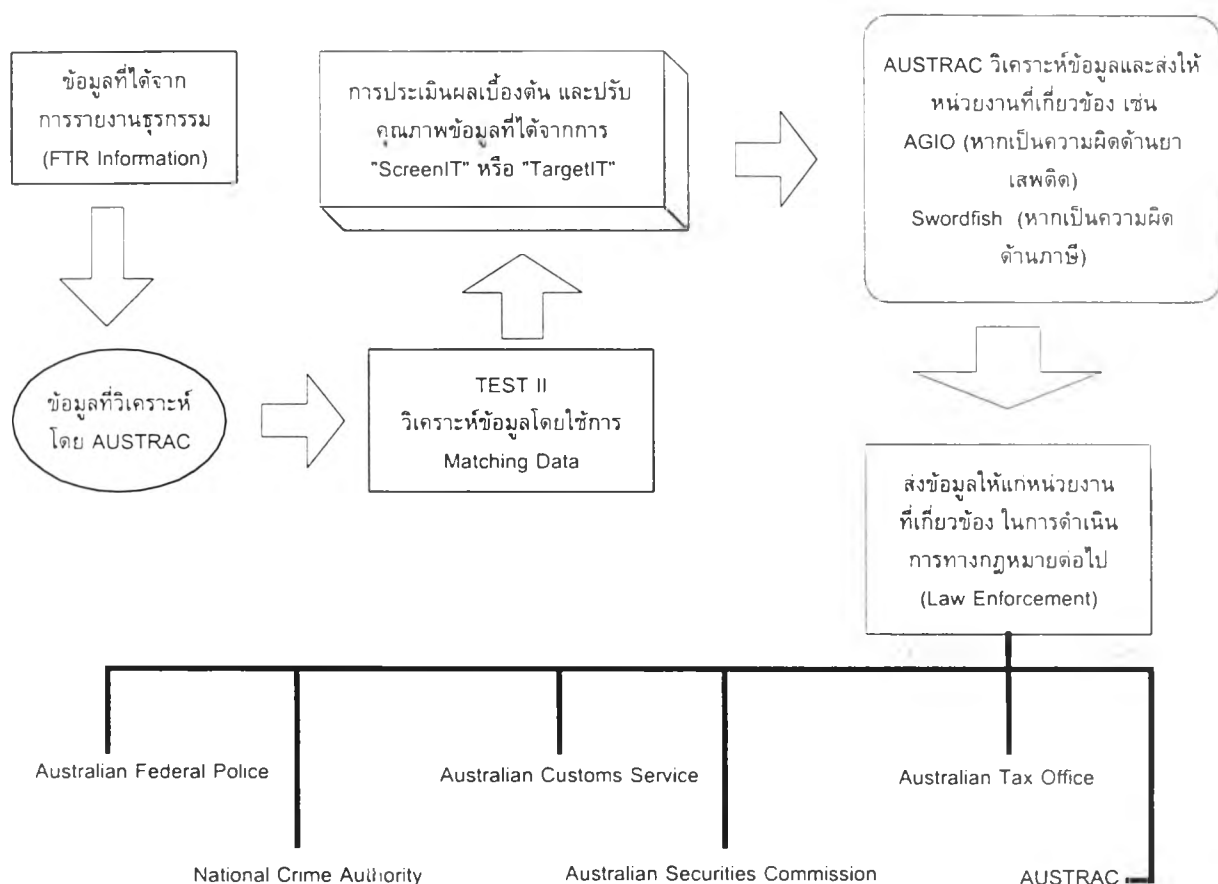
Reports : SUSTRs)

3. ระบบที่ใช้ในการตรวจสอบธุรกรรมที่น่าสงสัย (Screen IT System)

เป็นระบบพื้นฐานที่ใช้ในการแบ่งแยกธุรกรรม หรือกิจกรรมทางการเงินที่น่าสงสัย โดยประมวลผลจากข้อมูลที่ได้จากการรายงานธุรกรรมซึ่ง AUSTRAC ได้รวบรวมไว้ แล้วนำไปเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานอื่น เพื่อการสอบสวนสืบสวน หากมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดฐานฟอกเงินก็สามารถดำเนินการทางกฎหมายได้ต่อไป ซึ่งขั้นตอนในการปฏิบัติสรุปได้ ดังนี้

Screen IT Process

3.2.3.4 Telecommunication Act 1991

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถขอหมายศาลเพื่อดักฟังทางโทรศัพท์ได้เฉพาะกรณีในคดีที่สำคัญๆ เช่น คดีฆาตกรรม ยาเสพติด การลักพาตัว การหลบเลี่ยงภาษี Serious Fraud หรือ Serious Revenue เป็นต้น โดยกฎหมายฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติงานเพื่อตรวจสอบหาข้อมูลและป้องกัน พร้อมทั้งรับทราบข้อมูลที่จำเป็นในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเช่นกัน⁵²

⁵² AUSTRAC, PAPER 2, 1994.

3.2.4 ประเทศสหรัฐอเมริกา

3.2.4.1 Federal Crimes and Criminal Procedure⁵³

มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การกระทำหรือพยายามกระทำการ
  - สนับสนุน ช่วยเหลือในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน
  - ปกปิด ซ่อนเร้นในการกระทำผิด
  - หลีกเลี่ยงไม่รายงานการโอนเงิน

โทษ ปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือสองเท่าของมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องสูงสุดแต่จำนวนไหนจะมากกว่า หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. กระทำหรือพยายามนำเข้าหรือนำออก Monetary Instrument (เหรียญหรือเงินตราของสหรัฐอเมริกาหรือของประเทศอื่น เช็คเดินทาง เช็คส่วนตัว เช็คธนาคาร ตั๋วเงิน เป็นต้น)

โทษ ปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญ หรือสองเท่าของมูลค่านั้นสูงสุดแต่จำนวนไหนจะสูงกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. ทั้งข้อ 1 และ ข้อ 2 ต้องรับผิดทางแพ่งไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินนั้น หรือไม่เกิน 10,000 เหรียญสหรัฐ

3.2.4.2 Bank Secrecy Act 1970 (BSA)⁵⁴

ระหว่างช่วงสุดท้ายระหว่างปี 1960-1970 นั้นรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสนใจต่อการใช้บัญชีลับของธนาคารของชาวอเมริกาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย จึงได้ออกกฎหมายฉบับนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพิสูจน์ทราบแหล่งที่มา

⁵³ ชัยนันท์ แสงปุดตะ, “กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดมูลฐาน”, หน้า 31-41.

⁵⁴ U.S. Department of Justice, Investigation and Prosecution of Illegal Money Laundering : A Guide to the Bank Secrecy Act, pp. 34-58.

ของเงิน ปริมาณเงิน และความเคลื่อนไหวของกระแสการเงินที่นำเข้าหรือออกนอกประเทศ หรือที่ฝากไว้ในธนาคารหรือสถาบันการเงิน เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถตรวจสอบและสืบสวนผู้กระทำผิดในกฎหมายอาญา กฎหมายภาษีอากร และกฎหมายอื่นๆ ทั้งนี้ เนื่องจากมีบางประเทศได้ออกกฎหมายคุ้มครองความลับทางธนาคาร โดยถือว่าข้อมูลของธนาคารเป็นความลับ ธนาคารไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลในบัญชีของลูกค้าได้ การเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นความผิดอาญา เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารต่างประเทศในการสืบสวนพฤติกรรมผู้ฝ่าฝืนกฎหมายโดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงภาษี และการค้ายาเสพติด ซึ่งมีการนำเงินที่ได้มาโดยมิชอบไปฝากในบัญชีลับของธนาคารต่างประเทศ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ภายในประเทศเองโดยการเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม ค.ศ. 1969 และเข้าสู่การพิจารณาของสภาองเกรส เมื่อวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1970 และได้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ. 1970

กฎหมาย Bank Secrecy Act ได้กำหนดมาตรการการติดตามการฝากเงินผ่านทางสถาบันการเงิน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรู้จักลูกค้าที่มาติดต่อทำธุรกรรมกัน หรือผ่านสถาบันการเงินโดยลูกค้าต้องแสดงตนและที่อยู่จริง ไม่อนุญาตให้มีการเปิดบัญชีโดยมีการใช้ชื่อปลอมหรือใช้นามแฝง

2. กำหนดให้สถาบันการเงินจัดทำและเก็บรักษายินทบัตรข้อมูลทางการเงินไว้เป็นเวลา 5 ปี ซึ่งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเป็นไปตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กำหนด (31 U.S.C. มาตรา 5318 (3))

3. กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินรวมทั้งบุคคลธรรมดา รายงานข้อมูลทางการเงินประเภทต่าง ๆ ต่อหน่วยงานของรัฐ ได้แก่

3.1 กำหนดให้สถาบันการเงินภายในประเทศรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงิน การรับเงิน การโอนเงิน (หรือตราสารทางการเงินอื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด) ซึ่งมีจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด คือ เกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป (31 U.S.C. มาตรา 5313 (a))

3.2 กำหนดให้บุคคลใดหรือตัวแทนหรือผู้รับฝากเงินรายงานการนำเงินหรือตราสารทางการเงิน ซึ่งมีจำนวนเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไปเข้ามาหรือออกนอกสหรัฐ (31 U.S.C. มาตรา 5316)

3.3 กำหนดให้บุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายสหรัฐอเมริกา รายงานธุรกรรมหรือความสัมพันธ์ที่มีต่อสถาบันการเงินในต่างประเทศ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด (31 U.S.C. มาตรา 5314 (a))

3.4 กำหนดให้มีการกระจายข้อมูลทางการเงิน โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจในการกระจายข้อมูลรายงานประเภทต่างๆให้กับหน่วยอื่นๆเพื่อใช้ในการสืบสวนดำเนินคดีอาญาและคดีภาษีอากร ข้อมูลที่ได้รับนี้จะต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และเปิดเผยให้กับบุคคลที่นำไปใช้ในทางราชการเกี่ยวกับการสืบสวนดำเนินคดี (31 U.S.C. มาตรา 5319)

3.5 กำหนดให้ธนาคาร หรือสถาบันการเงินจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดให้ลูกค้าแสดงตน การจัดทำบันทึกการรายงานข้อมูลทางการเงิน รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการตรวจสอบข้อมูลต่างๆ

3.6 มีบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายทั้งทางแพ่งและอาญา

ความรับผิดทางแพ่ง

กรณีสถาบันการเงินภายในประเทศ รวมทั้งหุ้นส่วนผู้จัดการ พนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันการเงินจงใจฝ่าฝืนกฎหมาย หรือระเบียบที่ออกภายใต้กฎหมาย (ยกเว้นกรณีฝ่าฝืน 31 U.S.C. มาตรา 5314, มาตรา 5315) จะถูกปรับมากกว่าจำนวนเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรม (ไม่เกิน 100,000 เหรียญสหรัฐ) หรือปรับ 25,000 เหรียญสหรัฐ (31 U.S.C. มาตรา 5312 (a)(1))

ความรับผิดทางอาญา

ผู้ใดเจตนาฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบที่ออกภายใต้กฎหมาย (ยกเว้นกรณี 31 U.S.C. มาตรา 5315) จะถูกปรับไม่เกิน 250,000 เหรียญสหรัฐ หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ (31 U.S.C. มาตรา 5322 (a))

ในกรณีที่ทำลายกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ (ยกเว้นกรณี 31 U.S.C. มาตรา 5315) พร้อมกับกระทำความผิดกฎหมายอื่นๆของสหรัฐอเมริกาด้วย หรือเป็นประเภทหนึ่งของการกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีจำนวนเกินกว่า 100,000 เหรียญสหรัฐ ภายในระยะเวลา 12 เดือน ผู้กระทำความผิดจะถูกปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ (31 U.S.C. มาตรา 5322 (b))⁵⁵

3.2.4.3 Money Laundering Control Act 1986 (MLCA)

เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ. 1986 ประธานาธิบดี Reagan ได้ประกาศใช้กฎหมาย Anti-Drug Act of 1986 ส่วน H ของตอน 1 ของกฎหมายดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในนามว่า "กฎหมายควบคุมการฟอกเงิน" (Money Laundering Control Act of 1986 หรือ MLCA) ซึ่งประกาศใช้ฐานความผิดใหม่เพื่อต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยสภาองเกรส (Congress) มีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นกฎหมายกำหนดความผิดมูลฐานเพื่อควบคุมการฟอกเงิน ซึ่งได้กำหนดห้ามการเกี่ยวข้องในการฟอกเงินในลักษณะกว้าง ๆ ของการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม โดยผู้กระทำนั้นต้องมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือรู้ว่าการโอนเงินนั้นได้กระทำไปโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มาหรือเจ้าของเงินหรือการควบคุมเงิน หรือหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงิน นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังเน้นเจตนาในใจของผู้กระทำความผิด ดังนั้น ขอบเขตของกฎหมายฉบับนี้จึงใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปและสถาบันการเงินสำหรับการโอนรายได้อันมิชอบด้วยกฎหมาย มีดังต่อไปนี้

ในความหมายโดยทั่วไป 18 U.S.C. มาตรา 1956 บัญญัติว่า⁵⁶

การเป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน

(a) (1) ผู้ใดรู้ว่าทรัพย์สินซึ่งรวมอยู่ในการโอนเงินเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากรูปแบบของการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย การกระทำหรือพยายามกระทำการในการโอนเช่นนั้น ซึ่งรวมอยู่ในรายได้ ซึ่งมีที่มาเกี่ยวข้องด้วยการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย

(A)(i) ด้วยเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อไป หรือ

⁵⁵ Bank Secrecy Act A3.

⁵⁶ วริศรา ภูษมภู, "ข้อตกลงระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988", หน้า 100-103.

(B) รู้ว่าการโอนเช่นนั้น มีจุดมุ่งหมายทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อ

(i) เพื่อปกปิดหรือปลอมแปลงสภาพโดยธรรมชาติ สถานที่ แหล่งที่มา เจ้าของ หรือการควบคุมรายได้ ซึ่งมีที่มาเกี่ยวข้องด้วยการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือ

(ii) เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานการโอนเงินภายในมลรัฐหรือสหรัฐ ผู้นั้นต้องระวางโทษไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือปรับเป็นจำนวนสองเท่าของทรัพย์สินซึ่งรวมอยู่ในการโอนนั้น แล้วแต่จำนวนค่าปรับใดจะมากกว่า หรือจำคุกไม่เกินกว่า 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ผู้ใดโอนหรือพยายามโอนเงินหรือกองทุนภายในสหรัฐ ไปยังภายนอกสหรัฐ หรือจากภายนอกสหรัฐเข้ามาในสหรัฐ

องค์ประกอบความผิดตามมาตรา 1956 (a) (1)

การที่จะฝ่าฝืนมาตรา 1956 (a) (1) จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบของกฎหมายดังนี้

1. รู้ว่าทรัพย์สินซึ่งรวมอยู่ในการโอนเป็นรายได้จากรูปแบบของการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย

2. กระทำหรือพยายามกระทำการโอนในทางการเงิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน

3. ทรัพย์สินนั้นโดยข้อเท็จจริงเกี่ยวข้องกับรายได้ ซึ่งมีที่มาจาก การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย

4. กระทำไปเพื่อ

(1) เจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อไป หรือ

(2) รู้ว่าการโอนเงินนั้น มีจุดมุ่งหมายทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อ
- เพื่อปกปิด หรือปลอมแปลงสภาพโดยธรรมชาติ สถานที่ แหล่งผลิต แหล่งที่มา เจ้าของ หรือการควบคุมรายได้ ซึ่งมีที่มาเกี่ยวข้องด้วยการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือ

- เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานการโอนเงินภายในมลรัฐหรือสหรัฐ

คำจำกัดความของ ส่วนรู้ บัญญัติไว้ในมาตรา 1956 C (1) ดังนี้
 รู้ว่าทรัพย์สินซึ่งเกี่ยวข้องในการโอนเงินนั้น มาจากรายได้ในรูปแบบ
 ของการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย (Knowing that the property involved in a Financial
 transaction represents the proceeds of some form of unlawful activity) หมายความว่า
 บุคคล ผู้ที่รู้ว่าทรัพย์สินซึ่งเกี่ยวข้องในการโอนเงินมาจากรายได้ในรูปแบบใดๆซึ่งไม่จำเป็นว่า
 รูปแบบนั้นคืออะไร ของการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมาย ที่มีโทษหนักของสหรัฐหรือ
 มลรัฐ

ดังนั้น เจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย จะต้อง
 เป็นเจตนาที่เฉพาะเจาะจงอันเป็นข้อพิสูจน์ว่า จำเลยรู้ว่าเงินซึ่งเกี่ยวข้องกับการโอนนั้นเป็น
 รายได้เกี่ยวกับการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย หากจำเลยต้องการที่จะปกปิดรายได้จาก
 แหล่งที่มา อันมิชอบด้วยกฎหมาย ก็เป็นการเพียงพอที่จะพิสูจน์ว่า จำเลยรู้ว่าเงินที่เกี่ยวข้อง
 กับการโอนเป็นรายได้เกี่ยวเนื่องจากการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่ต้องพิสูจน์ถึง
 ขนาดว่าจำเลยรู้ว่าการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายนั้นคืออะไร

การกระทำหรือพยายามกระทำการโอนเงินเกี่ยวข้องกับรายได้จากการ
 การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย มาตรา 1956 (C) (2) ได้บัญญัติความหมายของ การกระทำ
 (Conduct) ดังต่อไปนี้

การกระทำ หมายความว่ารวมถึง การริเริ่ม รวบรวม หรือมีส่วนร่วมใน
 การริเริ่ม การรวบรวมในการโอน (“conduct” includes initiating, concluding, or participating
 in initiating, or concluding a transaction)

ดังนั้น จากคำนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายต้องการ

1. บุคคลที่กระทำด้วยตนเอง
2. บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ

การโอนในทางการเงิน (Financial Transaction) มาตรา 1956 (C) (4)
 ได้บัญญัติความหมายไว้ดังนี้

การโอนในทางการเงิน หมายถึง การโอนรวมทั้งการเคลื่อนย้ายเงิน
 ทุนทางวิทย์ หรือวิธีอื่น หรือรวมทั้งใช้เครื่องมือในการโอนเงินด้วยวิธีอื่นมากกว่าหนึ่งวิธี ซึ่ง
 กระทบต่อการพาณิชย์ภายในรัฐหรือต่างประเทศ หรือการโอนซึ่งใช้สถาบันการเงินรวมอยู่ด้วย
 ซึ่งผลของการกระทำนั้นกระทบต่อการพาณิชย์ภายในรัฐหรือต่างประเทศไม่ว่าด้วยประการ
 ใดๆ

ดังนั้น การโอนเงินนั้นจะต้องเป็นไปในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง คือ

1. การเคลื่อนย้ายเงิน
2. เคลื่อนย้ายโดยใช้เครื่องมือทางการเงิน
3. โดยใช้สถาบันการเงิน

การโอน (Transaction) มาตรา 1956 (C) (3) ได้บัญญัติความหมายไว้ดังนี้ การซื้อขาย ให้กู้ยืม ให้โดยมีเงื่อนไข ให้โดยเสนาหา โอน ส่งมอบ หรือการฝากด้วยวิธีอื่นใดและในด้านสถาบันการเงิน รวมถึงการฝาก ถอน โอนทางบัญชี แลกเปลี่ยนเงินตรา ให้กู้ยืม ให้เครดิต ซื้อหรือขายหุ้น เข้าร่วม รับรองการฝาก หรือเป็นเครื่องมือทางการเงินอื่นใด หรือการจำหน่ายด้วยประการอื่น การโอน การส่งผ่านหรือไปยังสถาบันการเงิน ไม่ว่าด้วยวิธีใด

ขอบเขตของบทบัญญัตินี้ ใช้บังคับแก่ บุคคลทั่วไป ซึ่งกระทำธุรกิจการค้าเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สิน ซึ่งถูกโอนมา หรือรับประกัน หรือให้เครดิตและใช้บังคับแก่สถาบันการเงิน โดยการโอนเงินผ่านธนาคารหรือการส่งโดยวิธีอื่นที่มีขอบด้วยกฎหมาย

โทษของการฝ่าฝืน 18 U.S.C. มาตรา 1956 (a) (1)

1. โทษจำคุกหรือปรับ

มาตรา 1956 มีอัตราโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือปรับเป็นสองเท่าของมูลค่าทรัพย์สินในการโอน หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. โทษริบทรัพย์สิน

2.1 โทษริบทรัพย์สินทางอาญา

18 U.S.C. มาตรา 982 การริบทรัพย์สินทางอาญาตาม มาตรา 1956 หรือ 1957 ของกฎหมายส่วนนี้ ให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินของบุคคลนั้นที่เป็นจำนวนรวมที่บุคคลนั้นได้รับไม่ว่าโดยทางตรง หรือโดยทางอ้อม จากผลของการกระทำผิดนั้น หรือทรัพย์สินซึ่งสืบสาวร่องรอยได้ว่าเป็นจำนวนรวมที่บุคคลนั้นได้รับ

2.2 โทษริบทรัพย์สินทางแพ่ง

มาตรา 981 (a) (1) (A) กำหนดการริบทรัพย์สินเป็นของ สหรัฐไว้ 3 รูปแบบคือ

1. ริบทรัพย์สินที่ได้มาแทนที่ จากจำนวนรวมของทรัพย์สินที่บุคคลนั้นได้รับโดยทางตรง

2. ทรัพย์สินที่ได้มาแทนที่ จากจำนวนรวมของทรัพย์สินที่บุคคลนั้นได้รับโดยทางอ้อม

3. ทรัพย์สินที่ได้มาแทนที่ จากจำนวนรวมของทรัพย์สินที่บุคคลนั้นได้รับซึ่งสามารถสืบสาวร่องรอยไปถึง

ทรัพย์สินเหล่านั้น ต้องเป็นทรัพย์สินที่ได้มาเนื่องจากการละเมิด 18 U.S.C. มาตรา 1956 หรือมาตรา 1957 (ความผิดฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน) หรือซึ่งสืบสาวร่องรอยไปถึงประโยชน์ ซึ่งเป็นผลมาจากการฟอกเงิน ไม่ใช่แต่เพียงเงินที่นำไปฟอกเท่านั้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา มีอยู่ 3 หน่วยงาน หน่วยงานแรก คือ Financial Enforcement Network (FinCEN) สังกัดกระทรวงการคลัง หน่วยงานที่สอง คือ Money Laundering Section ซึ่งอยู่ใน Criminal Division สังกัดกระทรวงยุติธรรม ทั้งสองหน่วยงานนี้รับผิดชอบตาม Money Laundering Control Act และหน่วยงานที่สาม ซึ่งมีความสำคัญมากและรับผิดชอบตาม Bank Secrecy Act (BSA) คือ The Office of The Financial Enforcement สังกัดกระทรวงการคลัง

1.FinCEN จัดตั้งขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. 1990 โดยเน้นการสืบเสาะข้อมูลทางการเงินจากหลายหน่วยงาน (Multi Agencies) ซึ่งไม่มีอำนาจสืบสวนสอบสวนแต่อย่างใด วัตถุประสงค์หลักของ FinCEN คือการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง FinCEN มีเจ้าหน้าที่ประมาณ 200 คน โดยในส่วนของ Criminal Investigators และ Intelligence Analysis ส่วนใหญ่มาจากหน่วยงานต่างๆ เช่น จากหน่วยศุลกากร ISR, FBI, DEA เป็นต้น

ข้อมูลที่ FinCEN จะทำการวิเคราะห์นั้นมาจาก 3 แหล่งคือ

1.Law Enforcement Data Base เป็นข้อมูลที่มาจากหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น DEA, IRS เป็นต้น การประสานงานข้อมูลระหว่างกันจะใช้ระบบ Memorandum of Understanding (MOU)

2.Financial Data Base เป็นข้อมูลที่สำคัญตามกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน ได้มาจาก 2 หน่วยงานหลัก คือ IRS และหน่วยงานศุลกากร

3.Commercial Data Base เป็นข้อมูลจากกิจกรรมต่างๆหรือผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้เปิดเผยต่อสาธารณชนไว้แล้ว (National Automatic Telephone Directory)

นอกจากนี้ยังมี Uniform Commercial Code หรือ UCC Listing ซึ่งเป็นข้อมูลอย่างเดียวกันกับที่ใช้ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยได้มาจากบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนกับสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท

ประโยชน์ของข้อมูลที่ได้จาก FinCEN มี 3 ประเภท คือ

1. Practical Support Protect ใช้เพื่อสนับสนุนหน่วยงานผู้ปฏิบัติโดยตรง (Law Enforcement Agencies) รวมทั้งเป็นข้อมูลที่ให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติไปศึกษาต่อไป

2. ใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการฟอกเงิน

3. ใช้เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายระดับประเทศ

กล่าวโดยสรุป หน้าที่หลักของ FinCEN ก็คือเป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินให้แก่หน่วยงานผู้ปฏิบัติ

2. Money Laundering Section หน่วยงานนี้สังกัด Criminal Division กระทรวงยุติธรรม รับผิดชอบโดยตรงในส่วนที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน บทบาทของหน่วยงานนี้มีดังนี้

- ให้ความสำคัญกับเหตุที่เกิด (Transaction) และติดตามอย่างใกล้ชิด
- มีอำนาจตาม Money Laundering Control Act ในส่วนที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture) และการริบทรัพย์สินทางอาญา (Criminal Forfeiture)
- ให้ความสำคัญกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการริบ และแบ่งปันทรัพย์สิน ในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทย ก็ได้มีการประสานงานกับหน่วยงานของประเทศไทยในเรื่องแนวทางดำเนินการริบทรัพย์สินระหว่างกัน

3. The Office of Financial Enforcement หน่วยงานนี้สังกัดกระทรวงการคลัง (Department of Treasury) จัดตั้งโดย Bank Secrecy Act (BSA) ปี ค.ศ. 1970 หน้าที่ความรับผิดชอบ มีดังนี้

- เป็นหน่วยงานผู้ปฏิบัติตาม BSA
- ออกกฎหรือระเบียบต่างๆเพื่อปฏิบัติตาม BSA
- ทำการจัดเก็บข้อมูลทางการเงิน
- ทำการสืบสวนการกระทำความผิดตาม BSA ซึ่งโดยปกติจะดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่นไม่ว่าหน่วยงานศุลกากร FinCEN หรือ IRS

ทั้งนี้หน่วยงาน FinCEN และ Financial Enforcement ต่างสังกัดกระทรวงการคลัง ยกเว้นหน่วยงาน Money Laundering Section ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่

ยึดหรืออายัดทรัพย์สินตาม Money Laundering Control Act สังกัดกระทรวงยุติธรรม การแบ่งบทบาทหน้าที่ทั้ง 3 หน่วยงานค่อนข้างชัดเจน โดย FinCEN เป็นศูนย์ข้อมูลทางการเงินเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง อาจจะกล่าวได้ว่า กระทรวงการคลังมีบทบาทหน้าที่ตาม Bank Secrecy Act (BSA) โดยตรงในขณะที่กระทรวงยุติธรรมมีบทบาทหน้าที่ตาม Money Laundering Control Act

การดำเนินการปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกาจะมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากมีความเชื่อมโยงในการทำงานของ 3 หน่วยงานตามกฎหมายอย่างชัดเจน ในส่วนของสถาบันการเงินก็ได้มีการจัดอบรมพนักงานของสถาบันการเงินให้มีความชำนาญในด้านนี้ ความหวาดระแวงหรือความกังวลใจของลูกค้าสถาบันการเงินก็จะหมดไป เมื่อ FinCEN ได้รับรายงานจากสถาบันการเงินก็จะทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป จุดนี้เองเป็นพัฒนาการทางกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายใช้บังคับได้

สรุปได้ว่า กฎหมายฟอกเงินมี 2 ส่วนที่สำคัญ คือ เรื่องการรายงานและเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายนั้นเป็นการดำเนินการเพื่อให้ไปถึงการริบทรัพย์สินซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งการกระทำความผิด แต่กฎหมายฟอกเงินมิได้มุ่งถึงการดำเนินการปราบปรามการกระทำความผิดโดยตรง

การทำงานของ FinCEN จะมีประสิทธิภาพได้ต่อเมื่อได้รับความร่วมมือจากสถาบันการเงิน ดังนั้น เมื่อพนักงานสถาบันการเงินซึ่งได้รับการฝึกอบรมอย่างดีและมีประสบการณ์สูง ได้รับรายงานและข้อมูล ก็จะส่งต่อมายัง FinCEN เพื่อทำการวิเคราะห์ก่อนที่จะส่งต่อไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการต่อไป ส่วนที่สำคัญที่สุดของกฎหมายฟอกเงินจึงอยู่ที่พนักงานของสถาบันการเงิน

ขอบเขตในการยึดทรัพย์สินของ FinCEN นั้นไม่มีอำนาจโดยตรงในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นเพียงแต่หน่วยงานรวบรวมข้อมูลเพื่อส่งแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นในส่วนของการยึด ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเพื่อให้ศาลสั่งยึดหรือริบทรัพย์สินทางแพ่ง ซึ่งหากผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินไม่ได้เข้ามาในคดีเนื่องจากทรัพย์สินคืนในระยะเวลาหนึ่งทรัพย์สินก็จะตกเป็นของรัฐ กรณีนี้จะแตกต่างจากการริบทรัพย์สินทางอาญาซึ่งจะต้องผูกติดอยู่กับฐานความผิดกล่าวคือจะริบทางอาญาได้ก็ต่อเมื่อศาลได้พิจารณาลงโทษจำเลยแล้ว

3.3 กฎหมายเกี่ยวกับการโอนเงินโดยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ในต่างประเทศ

3.3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีระบบกฎหมายและการควบคุมธุรกิจการชำระเงินของสถาบันการเงินต่างๆที่ค่อนข้างซับซ้อน เนื่องจากสถาบันการเงินอยู่ภายใต้อำนาจของหลายหน่วยงานจากรัฐหรือรัฐบาลกลางหรือทั้งสองแห่ง สถาบันที่รับฝากเงินและให้บริการชำระเงินในสหรัฐอเมริกามีมากกว่า 27,000 แห่ง จำแนกได้เป็นธนาคารพาณิชย์ สถาบันเพื่อการออมทรัพย์ และ Credit Union (สหกรณ์ออมทรัพย์)

Federal Reserve Act 1913 กำหนดให้ Federal Reserve เป็นธนาคารกลางของสหรัฐอเมริกาดำเนินการเป็นสำนักหักบัญชี การโอนเงินด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Fedwire) และบริการ ACH มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องต่างๆรวมทั้งบริการการชำระเงิน องค์กรอื่นๆที่ให้บริการชำระเงินหรือชำระบัญชีประกอบด้วย สมาคมสำนักหักบัญชีซึ่งดำเนินการระบบ Clearing House Interbank Payments System (CHIPS) สำนักหักบัญชีเช็คต่างๆที่เป็นวงระดับชาติและระดับท้องถิ่นเครือข่าย ATM เครือข่าย ACH และองค์กรหักบัญชีหลักทรัพย์ประเภทต่างๆ องค์กรที่กำหนดมาตรฐานของการชำระเงินประกอบด้วย National Automated Clearing House Association (NACHA), The American Bankers Association (ABA), The Committee on Uniform Securities Identification Practices (CUSIP) และ The American National Standards Institute (ANSI)

ในสหรัฐอเมริกการชำระเงินระหว่างธนาคารสามารถทำผ่านระบบต่างๆได้คือ 1) ระบบหักบัญชี 2) ระบบ Automated Clearing House (ACH) ซึ่งดำเนินการกับข้อมูลที่เป็น Electronic Batch-Processing 3) เครือข่ายบัตรของธนาคารเช่น บัตรเครดิต บัตร ATM และ POS 4) การโอนเงินรายใหญ่ทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Fedwire ซึ่งดำเนินการแบบ Real-Time Gross Settlement (RTGS) โดย Federal Reserve System และ Clearing House Interbank Payments System (CHIPS) ซึ่งหักบัญชีหลังจากการทำ Netting ในตอนสิ้นวัน ดำเนินการโดย New York Clearing House Association (NYCHA) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชน

ระบบกฎหมายที่ควบคุมระบบการชำระเงินในสหรัฐอเมริกามี 3 ระดับคือ

- 1.กฎหมายของรัฐและรัฐบาลกลาง (State and Federal Statutes)
- 2.กฎข้อบังคับ (Regulations)
- 3.กฎหมายเฉพาะกรณี (Case Law)

การโอนเงินจะอยู่ภายใต้กฎหมายใดย่อมพิจารณาได้จากวิธีการโอนเงิน (แบบอิเล็กทรอนิกส์หรือแบบ Paper-Based) และในบางกรณีต้องพิจารณาสภาพของฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น เป็นผู้บริโภค บริษัท หรือสถาบันการเงิน

กฎหมายของรัฐบาลกลางหลายฉบับมีผลบังคับใช้กับธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภค ส่วนกฎหมาย Uniform Commercial Code (UCC) เป็นกฎหมายตัวอย่างให้รัฐต่าง ๆ ออกกฎหมายควบคุมธุรกิจการพาณิชย์และการเงินการธนาคารให้เป็นรูปแบบเดียวกับมาตราในกฎหมาย UCC ที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินและการชำระบัญชีมีดังนี้ คือ มาตรา 3 ว่าด้วยตราสารหนี้ที่เปลี่ยนมือได้ มาตรา 4 ว่าด้วยเงินฝากของธนาคาร มาตรา 4A ว่าด้วยการโอนเงินซึ่งรวมถึงการโอนเงินรายใหญ่ (ACH) และมาตรา 8 ว่าด้วยหลักทรัพย์เพื่อการลงทุน นอกจากนี้กฎหมายที่เกี่ยวข้องบางฉบับยังให้การรับรองกฎระเบียบและข้อตกลงระหว่างสมาชิกของสำนักหักบัญชีและชำระบัญชีเอกชนด้วย

สำหรับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคจะมีกฎหมายเฉพาะชื่อ The Electronic Fund Transfer Act of 1978 (EFTA) และ The Federal Reserve's Regulation E กำหนดสิทธิและความรับผิดชอบของฝ่ายผู้บริโภคและสถาบันการเงินในการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรวมถึงการโอนเงินผ่านทางระบบ ACH, ATM หรือผ่านทางเครือข่าย POS

Regulation E มีบทกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ สำหรับสถาบันการเงินพึงถือปฏิบัติ เช่น การออกบัตรเครดิต/เดบิต วิธีใช้บัตร การแก้ไขข้อผิดพลาด และการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีนโยบายและกฎหมายกลางอีกบางฉบับที่มีผลต่อการให้บริการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น The Comptroller of The Currency 's Consumer Protection Guidelines และ The Federal Reserve's Regulation Z ที่ออกภายใต้กฎหมาย The Truth-in-Lending Act ซึ่งกล่าวถึงการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อของผู้บริโภค

การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์โดยระบบ Fedwire จะอยู่ภายใต้ Federal Reserve's Regulation J ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 4A ของ UCC โดยกำหนดสิทธิและความรับผิดชอบของ Federal Reserve และของสถาบันการเงินที่ใช้บริการ ส่วนข้อกำหนดต่างๆ เช่น เวลาทำการเปิด-ปิดระบบ การรักษาความปลอดภัย การตรวจพิสูจน์สัญญาณ (Authentication) ค่าธรรมเนียมและข้อจำกัดต่างๆจะระบุไว้ในเอกสารระเบียบการ (Operating Circulars)

การโอนเงินโดยระบบ CHIPS จะอยู่ภายใต้ธรรมเนียมของสมาคมสำนักหักบัญชีนครนิวยอร์ก (New York Clearing House Association's Constitution) และกฎของ

CHIPS ซึ่งระบุให้เป็นไปตามกฎหมายของรัฐนิวยอร์ก ซึ่งหมายความรวมถึงมาตรา 4A ของ UCC ด้วย

กฎหมายที่เกี่ยวกับการโอนเงินโดยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ของสหรัฐมีอยู่ 2 ฉบับ คือ⁵⁷

3.3.3.1 Uniform Commercial Code Article 4A

เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้กล่าวถึงรายละเอียดของคำสั่งโอนเงิน ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งโอนเงิน โดยแบ่งส่วนต่างๆได้ 5 ส่วน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการให้คำจำกัดความต่างๆเช่น คำสั่งโอนเงิน การโอนเงิน บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการโอนเงินในขั้นตอนต่างๆเวลาในการชำระเงินเมื่อได้รับคำสั่งโอนเงิน

ส่วนที่ 2 การส่งและยอมรับคำสั่งโอนเงิน เป็นการกำหนดขอบเขตและความรับผิดชอบของกระบวนการรักษาความปลอดภัย การมอบอำนาจและตรวจสอบคำสั่งโอนเงิน การส่งคำสั่งโอนเงินโดยไม่มีอำนาจ คำสั่งโอนเงินผิดพลาด ส่งเงินให้ผู้รับประโยชน์ผิดคน ส่งให้ผิดธนาคารตัวกลางหรือผิดธนาคารผู้รับเงิน การยอมรับคำสั่งโอนเงิน การส่งคืนคำสั่งโอนเงิน การยกเลิกหรือแก้ไขคำสั่งโอนเงิน หน้าที่และความรับผิดชอบของธนาคารผู้รับคำสั่งเกี่ยวกับการไม่ยอมรับคำสั่งโอนเงิน

ส่วนที่ 3 การดำเนินการตามคำสั่งของผู้ส่งคำสั่งโอนเงินโดยธนาคารผู้รับคำสั่ง ในส่วนนี้จะกล่าวถึงการดำเนินการตามคำสั่งและวันที่ดำเนินการ หน้าที่ของธนาคารผู้รับคำสั่งในการดำเนินการตามคำสั่งโอนเงิน การดำเนินการตามคำสั่งโอนเงินผิดพลาด หน้าที่ของผู้ส่งที่จะต้องรายงานความผิดพลาดของคำสั่งโอนเงิน ความรับผิดชอบในกรณีที่มีการดำเนินการตามคำสั่งโอนเงินล่าช้าหรือมิได้ดำเนินการ

ส่วนที่ 4 การชำระเงิน เป็นการกล่าวถึงหน้าที่ของผู้ส่งคำสั่งโอนเงิน จะต้องชำระเงินให้แก่ธนาคารผู้รับคำสั่ง วิธีการชำระเงินของผู้ส่งคำสั่งโอนเงินให้แก่ธนาคารผู้รับเงิน หน้าที่ธนาคารผู้รับเงินจะต้องแจ้งและจ่ายเงินให้แก่ผู้รับเงิน วิธีการชำระเงินของธนาคารผู้รับเงินให้แก่ผู้รับเงิน

⁵⁷ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายระบบชำระเงิน, “การสัมมนาเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์,” ณ โรงแรมมณเฑียร, 29 กรกฎาคม 2540, หน้า 6.

ส่วนที่ 5 ข้อกำหนดอื่นๆเป็นการกล่าวถึงข้อกำหนดที่ขัดแย้งกับทบัญญัตินี้ และเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การดำเนินการของเจ้าหนี้ การอายัดทรัพย์สิน การหักบัญชีของผู้ส่งคำสั่งตามลำดับของคำสั่งโอนเงิน อัตราดอกเบี้ยในการชำระเงินล่าช้า

การโอนเงินใน Uniform Commercial Code Article 4A นั้นเป็นเรื่องของการโอนเงินซึ่งได้มีการส่งคำสั่งให้จ่ายเงินเพื่อเคลื่อนย้ายเงินจากบัญชีหนึ่งไปยังอีกบัญชีหนึ่งโดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องคือ ผู้ส่ง (Sender) ธนาคารผู้โอนเงิน (Originator's Bank) ธนาคารผู้รับโอน (Receiving Bank) ธนาคารผู้รับประโยชน์ (Beneficiary's Bank) และผู้รับประโยชน์ (Beneficiary)

ความสัมพันธ์ทางกฎหมายนั้นถือว่าธนาคารเป็นทั้งตัวแทนเรียกเก็บเงินและตัวแทนการจ่ายเงินของผู้ส่ง กล่าวคือความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกับลูกค้าของธนาคารเป็นลูกหนี้และเจ้าหนี้ระหว่างกัน สัญญาที่มีระหว่างกันคือ สัญญาให้บริการธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งให้กระทำและจัดการบริการบัญชีของลูกค้าด้วยความระมัดระวังและใช้ความชำนาญเยี่ยงวิญญูชน⁵⁸

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกันเอง ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งมีสถานะเป็นสมาชิกของ Clearing House Automated Payments System (CHAPS) ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งจะทำสัญญาระหว่างกันว่าต้องมีความผูกพันกันตามระบบหักบัญชีและชำระเงินระหว่างธนาคาร (Chips) แจ้งให้ทราบว่าเป็นลูกหนี้และเจ้าหนี้ต่อกัน

ใน Uniform Commercial Code ได้กำหนดสาระสำคัญของการโอนเงินคือการจ่ายเงินตามคำสั่งโดยได้ให้คำนิยามในมาตรา 4A -103(a)(1) ว่า Payment Order คือคำสั่งที่ผู้ส่งออกให้แก่ธนาคารผู้รับโอนเงินไม่ว่าจะเป็นโดยวาจา โดยทางอิเล็กทรอนิกส์หรือลายลักษณ์อักษร เพื่อสั่งให้จ่ายหรือสั่งต่อให้ธนาคารอื่นให้จ่ายเงินจำนวนที่แน่นอนให้ผู้รับประโยชน์

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกับลูกค้าเป็นความสัมพันธ์แบบลูกหนี้กับเจ้าหนี้ ธนาคารจึงมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อลูกค้าตามข้อตกลงที่ทำขึ้นทั้งสองฝ่าย ดังนั้นหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นจากการโอนเงินอันเกิดจากธนาคารได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

⁵⁸ Uniform Commercial Code, Section 4-405.

1.กรณีการโอนเงินหมายเลขบัญชีของผู้รับประโยชน์โดยปกติในการโอนเงินจะต้องระบุชื่อของผู้รับประโยชน์และหมายเลขบัญชีของผู้รับประโยชน์ แต่หากปรากฏว่าการเข้าบัญชีผิดพลาดโดยธนาคารใด ธนาคารนั้นต้องรับผิดชอบเองในกรณีที่ผู้โอนเงิน เป็นผู้ระบุบัญชีผิดพลาด ธนาคารผู้โอนเงินก็ต้องรับผิดชอบด้วย เว้นแต่ธนาคารผู้โอนเงินจะได้แจ้งให้ผู้โอนเงินทราบว่า การชำระเงินจะทำได้โดยดูจากหมายเลขบัญชี ในกรณีที่หมายเลขบัญชีไม่ตรงกัน

2.กรณีการโอนเงินผิดพลาดได้แก่ ในกรณีการส่งคำสั่งโอนเงินล่าช้า หรือคำสั่งโอนเงินไม่ตรงตามจำนวนที่สั่ง ทั้งสองกรณีดังกล่าวธนาคารพาณิชย์ซึ่งทำผิดต้องรับผิดชอบแห่งความผิดพลาด และมีหน้าที่ต้องเรียกเงินคืน

3.กรณีการระบุตัวผู้รับโอนเงินผิดพลาดกล่าวคือระบุผู้รับประโยชน์ที่ไม่มีตัวตน จึงมีผลทำให้ไม่มีใครได้สิทธิในฐานะผู้รับประโยชน์ นอกจากนี้การยอมรับ Acceptance ไม่อาจจะเกิดขึ้นได้ ตามมาตรา 4A -207(a)

3.3.3.2 Electronic Fund Transfer Act 1978 (EFTA)⁵⁹

พระราชบัญญัตินี้ได้ตราขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1978 เพื่อกำหนดกรอบในการตั้งสิทธิการและความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องในระบบการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ป้องกันสิทธิและประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้บริโภคและสถาบันการเงินไว้อย่างชัดเจน กฎหมายการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวให้อำนาจ Federal Reserve Bank (FRB) ในการออกกฎเกณฑ์ต่างๆขึ้นบังคับใช้ โดยในปี 1979 Federal Reserve Bank จึงได้ออก Regulation Electronic Funds Transfer ซึ่งมีเนื้อหาคล้ายคลึงกับ EFTA ขึ้นใช้บังคับแก่สถาบันการเงินต่างๆให้อำนาจในการบังคับใช้ EFTA จัดสรรไปยังหน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ FRB จะต้องรายงานให้รัฐสภาทราบถึงผลกระทบของเทคโนโลยีใหม่ๆ การแข่งขันของสถาบันการเงินที่จะมีต่อผู้บริโภครวมทั้งทบทวนกฎเกณฑ์ต่างๆที่ออกบังคับใช้เป็นระยะๆเพื่อความโปร่งใสของถ้อยคำ เพื่อขจัดกฎเกณฑ์ที่ล้าสมัยเพื่อลดภาระอันเกินควรในการดำเนินการธุรกิจ และเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางเทคโนโลยี

ประเภทของธุรกรรมการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ EFTA และ Regulation Electronic Funds Transfer บังคับใช้ ได้แก่การโอนเงินซึ่งทำที่เครื่อง ATM การ

⁵⁹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายระบบชำระเงิน, "การสัมมนาเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์," หน้า 6.

โอนเงินที่จุดขาย (POS) การโอนเงินผ่าน Automated Clearing House (การโอนเงินข้ามธนาคาร ทั้งประเภท debit และ credit ซึ่งมักจะมีจำนวนเงินไม่มากนัก) การชำระค่าสินค้าและบริการทางโทรศัพท์ หรือการทำ Home Banking Activities

EFTA กำหนดให้สถาบันการเงิน จะต้องเปิดเผยข้อมูลบางประการ หรือให้หลักฐาน เช่น ใบรับรองการทำรายการ หรือ Statement แก่ผู้บริโภคในการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านการใช้สื่อการโอนเงิน กำหนดวิธีการแก้ไขข้อผิดพลาดในกรณีการโอนเงินดังกล่าวเกิดความผิดพลาด การจำกัดความรับผิดของผู้บริโภคในกรณีการโอนเงินดังกล่าวเกิดความผิดพลาด การจำกัดความรับผิดของผู้บริโภคในกรณีของการนำสื่อการโอนเงินไปใช้โดยปราศจากการรับรู้ของเจ้าของสื่อ ภาระความรับผิดชอบของสถาบันการเงิน ในกรณีที่การโอนเงินไม่สำเร็จแต่ได้ตัดบัญชีของผู้ทำรายการไปแล้ว นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับภาระความรับผิดชอบของฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งทางแพ่งและอาญา การให้อำนาจในการออกกฎข้อบังคับ วิธีการใช้บังคับ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่าง EFTA กับกฎหมายของรัฐ อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก EFTA เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองผู้บริโภคเป็นสำคัญ ดังนั้น บทบัญญัติของ EFTA จึงไม่ครอบคลุมถึงสิทธิและความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆ ในการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าเงื่อนไขของการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ประเภทเงินจำนวนมาก การโอนเงินเพื่อการค้า ระบบหักบัญชีและชำระเงินระหว่างธนาคาร (CHIPS) และ SWIFT ซึ่งมีบทบัญญัติแต่ละประเภทเป็นการเฉพาะคือ Uniform Commercial Code Article 4A

กฎหมาย EFTA และ Regulation E (REG.E) ซึ่งออกตามความใน SEC.904 ได้ตราออกมาเพื่อใช้บังคับกับธุรกรรมใดๆที่ผู้บริโภคใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์โอนเงินไปยังหรือออกจากบัญชีธนาคารของตนซึ่งมีสาระสำคัญของกฎหมายดังนี้

1.ความหมายของการโอนเงินโดยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์⁶⁰

การโอนเงินโดยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การโอนเงินใดๆก็ได้ที่นอกเหนือไปจากการโอนด้วยเช็ค ดราฟหรือเอกสารทำนองเดียวกันโดยผ่าน Electronic Terminal โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ เทปแม่เหล็กตามคำสั่ง การอนุญาตให้หักบัญชีหรือเครดิตบัญชี ทั้งนี้ให้รวมถึงคำสั่งโอนเงิน ณ จุดขาย การโอนด้วยเครื่อง ATM การฝากหรือถอนเงินโดยตรงและการโอนเงินทางโทรศัพท์แต่ไม่รวมถึง

(1)การรับรองเช็คใดๆหรือการบริการที่ไม่เกี่ยวกับการหักบัญชีหรือให้เครดิตโดยตรงต่อบัญชีของผู้ให้บริการ

⁶⁰ Donald I. Baker and Roland E. Brandel, The law of electronic fund transfers system (Boston : Warren, Gorham and Lamong, 1996), p.APP.A-1-A4.

(2) การโอนเงินใด ๆ นอกเหนือจากการดำเนินการโดยสำนักหักบัญชีอัตโนมัติของสถาบันการเงินแก่ผู้ใช้บริการโดยวิธีการโอนเงินของธนาคารกลางหรือสถาบันรับฝากอื่น ๆ ที่มีได้มีไว้เพื่อการโอนเงินแก่ผู้ใช้บริการ

(3) การโอนเงินใดๆที่ไม่ใช่เพื่อการซื้อหรือขายหลักทรัพย์หรือเครื่องอุปโภคผ่านตัวแทนที่จะทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์

(4) การโอนโดยอัตโนมัติจากบัญชีออมทรัพย์ จากบัญชีเพื่อเรียกตามข้อตกลงระหว่างผู้ใช้บริการและสถาบันการเงินเพื่อสินเชื่อในบัญชีของผู้บริโภคหรือ

(5) การโอนเงินใดๆโดยทางโทรศัพท์ระหว่างผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่หรือโดยพนักงานของสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นไปตามแผนอันตกลงกันไว้แล้วและอยู่ภายใต้การโอนเป็นช่วงๆหรือการโอนที่ไม่มีการไตร่ตรองมาก่อน กับได้ตกลงตามระเบียบของกระบวนการ

2. ลักษณะของ Electronic Fund Transfer Act (EFTA)

จะกล่าวถึงการเปิดเผยข้อมูลการแก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ความรับผิดชอบของคู่สัญญาและบทบังคับของทางราชการโดยสถาบันการเงินจะต้องเปิดเผยให้ผู้ใช้บริการทราบข้อความและเงื่อนไขของการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ต้องจัดเตรียมหลักฐานทางธุรกรรมทั้งช่วงขณะที่มีการทำธุรกรรมและการจัดทำรายงานเป็นระยะๆ จัดส่งให้แก่ลูกค้าเพื่อแสดงถึงธุรกรรมที่ได้มีการทำขึ้นในระหว่างเวลานั้น โดยผู้ใช้บริการมีรหัสประจำตัวในการใช้เครื่องมือในการโอนเงิน Personal Identification Number (PIN) สามารถนำมาใช้กับ ATM ซึ่งเป็น Electronic Terminal ซึ่งผู้ใช้บริการสอด Debit Card เพื่อเข้าไปเพื่อให้เกิดการโอนเงินจากหรือไปยังบัญชีธนาคาร

Debit Card เป็นอุปกรณ์ในการเข้าถึงบัญชีธนาคารที่ผู้ใช้บริการใช้โอนเงินออกจากบัญชีธนาคารของตน ซึ่งต่างจาก Credit Card ตรงที่ Debit Card ไม่กระทบต่อบัญชีธนาคารผู้ใช้บริการมีผลเพียงก่อให้เกิดหนี้ต่อผู้ออก Debit Card ให้แก่ผู้ใช้บริการ

การออก Debit Card หรืออุปกรณ์อื่นๆเพื่อเข้าถึงบัญชีของผู้ใช้บริการ ให้แก่ผู้ใช้บริการเพื่อใช้ในการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์สาระสำคัญอยู่ที่ธนาคารสามารถส่ง Debit Card ทางไปรษณีย์ให้แก่ผู้บริโภคโดยไม่มีการติดต่อเชิญชวนไว้ก่อนได้ แต่ต้องเป็นบัตรหรืออุปกรณ์ที่ยังนำไปใช้ทันทีไม่ได้ จนกว่าจะได้ดำเนินการบางอย่าง เช่น ต้องมี PIN ก่อนเป็นต้น

3. ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการเกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ให้บริการจะต้องรับผิดชอบในการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับบัญชีของผู้ใช้บริการโดยมิได้รับอนุญาต⁶¹ ถ้าบัตรหรือวิธีการในการเข้าถึงข้อมูลซึ่งนำมาใช้ในการโอนเงินดังกล่าว เป็นบัตรหรือวิธีการที่ได้รับความเห็นชอบและถ้าผู้ออกบัตรรหัส หรือวิธีการอื่นในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว ได้จัดให้มีวิธีการที่สามารถระบุว่าผู้ใช้บัตร รหัส หรือวิธีการเข้าถึงข้อมูลนั้นเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาต เช่น ลายมือชื่อ ภาพถ่ายหรือลายพิมพ์นิ้วมือ การยืนยันทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครื่องมือกลไกไม่ว่ากรณีใดๆ ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการในการโอนเงินโดยมิได้รับอนุญาต จะต้องไม่เกินแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า

(1) 50 เหรียญ หรือ

(2) จำนวนเงิน หรือมูลค่าของทรัพย์สินหรือบริการที่ได้รับจากการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมิได้รับอนุญาตดังกล่าวก่อนที่สถาบันการเงินจะได้รับการบอกกล่าว หรือได้ล่วงรู้ถึงเหตุการณ์ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบัญชีของผู้ใช้บริการอาจหรือได้มีการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมิได้รับอนุญาต การบอกกล่าวตามความในวรรคนี้ให้ถือว่าเป็นการบอกกล่าวเมื่อได้มีการกระทำการใดๆ เท่าที่จำเป็นอันสมควรในทางการค้าปกติเพื่อให้สถาบันการเงินได้รับข้อมูลไม่ว่าเจ้าหน้าที่ ลูกจ้าง หรือตัวแทนของสถาบันการเงินจะได้รับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม

4. ความรับผิดชอบของธนาคารในการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

เนื่องจาก EFTA มีวัตถุประสงค์หลักคือป้องกันสิทธิประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ จึงได้กำหนดให้ธนาคารต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ นอกเสียจากว่าธนาคารพิสูจน์ได้ว่าการโอนเงินโดยไม่ชอบหรือโดยปราศจากอำนาจตามความหมายของ EFTA แต่ถ้าธนาคารไม่ปฏิบัติ ธนาคารอาจจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นซึ่ง EFTA ได้บัญญัติถึงความรับผิดชอบของสถาบันการเงินโดยเฉพาะในมาตรา 1693 h

ความรับผิดชอบของสถาบันการเงิน

การกระทำหรือไม่กระทำการที่ อาจก่อให้เกิดความเสียหาย

(a) ภายใต้บทบัญญัติในข้อ (b) และ (c) ของมาตรานี้สถาบันการเงินต้องรับผิดชอบต่อลูกค้าในความเสียหายที่เกิดขึ้นจาก⁶²

⁶¹ Electronic Fund Transfer Act 1978, S1693g.

⁶² Electronic Fund Transfer Act 1978, S1693h.

1) สถาบันการเงินไม่โอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ลูกค้าตามเงื่อนไขข้อกำหนดในจำนวนที่ถูกต้อง หรือทันภายในกำหนดเวลา เมื่อได้รับคำสั่งให้ดำเนินการจากลูกค้า เว้นแต่

- เงินในบัญชีของลูกค้ามีไม่เพียงพอ
- เงินอยู่ภายใต้การดำเนินการทางกฎหมายหรือถูกอายัด

จำกัดห้ามโอน

- การโอนดังกล่าวเกินวงเงินที่ได้รับสินเชื่อ
- ปลายทางไม่มีเงินสดเพียงพอในการทำธุรกรรม
- กรณีอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

2) สถาบันการเงินไม่สามารถโอนเงินให้เนื่องจากสถาบันการเงินไม่มีเงินฝากเข้าบัญชีของลูกค้าตามเงื่อนไขและข้อตกลง เป็นเหตุให้เงินในบัญชีของลูกค้ามีไม่เพียงพอในการโอนเงิน และ

3) สถาบันการเงินไม่หยุดทำการจ่ายเงินก่อนที่จะได้รับมอบหมายจากลูกค้า เมื่อได้รับคำสั่งของลูกค้าให้ระงับการดังกล่าวตามเงื่อนไขและข้อตกลง

5. ความรับผิดชอบในทางแพ่ง

ใน EFTA มาตรา 1693 m ได้บัญญัติความรับผิดชอบในทางแพ่งไว้ดังนี้⁶³

1) ความเสียหายจากการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มคนและจำนวนเงินทดแทน เว้นแต่มาตรานี้และมาตรา 1693 h จะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่นบุคคลใดๆที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในมาตรานี้ อันเกี่ยวกับลูกค้า เว้นแต่ความผิดพลาดอันเกิดขึ้นตามมาตรา 1693 f ของบทนี้ ต้องรับผิดชอบต่อลูกค้าดังกล่าว เป็นจำนวนเท่ากับผลรวมของ

- ความเสียหายตามความเป็นจริงที่ลูกค้าได้รับอันเป็นผลมาจากความผิดพลาดเรานั้น

- กรณีที่เป็นการกระทำของบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 100 ดอลลาร์ แต่ไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ หรือ

2) ในกรณีที่เป็นการกระทำเป็นกลุ่มบุคคล ให้เป็นไปตามจำนวนที่ศาลอนุญาตเว้นแต่ (I) ไม่มีกำหนดค่าชดใช้ขั้นต่ำแก่สมาชิกของกลุ่มแต่ละราย (II) จำนวนรวมของค่าชดใช้ตามอนุมาตรานี้ของกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด หรือหลายกลุ่มเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลคนเดียวกันจะต้องไม่เกินแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า 500 ดอลลาร์ หรือ 1 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนสุทธิของทุนทรัพย์ถูกกล่าวหา

⁶³ Electronic Fund Transfer Act 1978, S1693m.

3) ในกรณีที่สามารถบังคับให้ชดใช้ในความรับผิดชอบตามความในวรรคก่อนบรรดาค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ รวมทั้งค่าธรรมเนียมทนายความให้ศาลเป็นผู้กำหนดตามควร

6. ความรับผิดในทางอาญา

ใน EFTA มาตรา 1693 ก ได้บัญญัติความรับผิดในทางอาญาไว้ดังนี้

1) การละเมิดที่เกี่ยวกับการแจ้งข้อความเท็จหรือไม่ตรงต่อความจริง การเพิกเฉยที่จะแจ้งข้อเท็จจริง และการเพิกเฉยที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งอนุमतรานี้

บุคคลใดก็ตามที่ได้จงใจ

(1) แจ้งข้อความเท็จหรือไม่ตรงต่อความจริง ซึ่งควรจะเปิดเผยให้แจ้งตามอนุमतรานี้หรือระเบียบใดๆที่ได้ระบุไว้หรือ

(2) ได้ละเลยที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งอนุमतรานี้ จะถูกปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) การละเมิดที่มีต่อรัฐหรือการค้าระหว่างประเทศ

บุคคลใด

(1) จงใจในการดำเนินการที่มีผลต่อรัฐต่อการค้าระหว่างประเทศแล้วได้ใช้ หรือพยายาม หรือร่วมกันใช้ของปลอม ของประดิษฐ์ตกแต่งขึ้น เปลี่ยนแปลงปลอม สัญญาหาย โจทกรรมหรือฉ้อฉล ให้ได้มาซึ่งสิ่งที่จะทำให้ได้รับเงิน สินค้า ค่าบริการ หรือสิ่งใดๆที่มีมูลค่าคำนวณได้ภายในหนึ่งปี เป็นจำนวนถึง 1,000 ดอลลาร์ หรือ

(2) ด้วยเจตนาทุจริต หรือฉ้อฉลได้ดำเนินการขนถ่ายหรือพยายามหรือร่วมกันขนถ่ายในรัฐต่อรัฐหรือต่อการค้าระหว่างประเทศต่อเงินปลอม ของประดิษฐ์ตกแต่งขึ้น เปลี่ยนแปลงปลอม สัญญาหาย โจทกรรมหรือฉ้อฉล ให้ได้มาซึ่งประโยชน์โดยรู้แล้วว่าสิ่งนั้นเป็นเงินปลอม ของประดิษฐ์ตกแต่งขึ้น เปลี่ยนแปลงปลอม สัญญาหาย โจทกรรมหรือฉ้อฉลมา หรือ

(3) โดยทุจริตหรือฉ้อฉลได้ใช้เครื่องมือเพื่อรัฐต่อรัฐหรือต่อการค้าระหว่างประเทศ เพื่อขายหรือขนถ่ายสิ่งปลอม สิ่งประดิษฐ์ขึ้น เปลี่ยนแปลงปลอม สัญญาหาย โจทกรรมหรือฉ้อฉล ให้ได้มาซึ่งประโยชน์โดยรู้แล้วว่าสิ่งนั้นเป็นเงินปลอม ของประดิษฐ์ตกแต่งขึ้น เปลี่ยนแปลงปลอม สัญญาหาย โจทกรรมหรือฉ้อฉลมา หรือ

(4) โดยรับ ปกปิด ใช้เพื่อขนถ่ายเงิน สินค้า บริการหรือสิ่งใดที่มีมูลค่า (ยกเว้นตัวเพื่อรัฐต่อรัฐเพื่อระหว่างประเทศ)

ก. ภายในหนึ่งปีมีมูลค่าถึง 1,000 ดอลลาร์ หรือมากกว่า

ข.ได้ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรัฐต่อรัฐหรือต่อการค้าระหว่างประเทศและ

ค.ได้รับเงินปลอม สิ่งประดิษฐ์ ตกแต่ง เปลี่ยนแปลง ปลอม สูญหาย โจรกรรมหรือฉ้อฉลมา หรือ

(5)ได้รับ ปกปิด ไซ้ ขाय หรือขนถ่ายในรัฐต่อรัฐหรือการค้าระหว่างประเทศครั้งเดียวหรือหลายครั้งเพื่อการขนส่งรัฐต่อรัฐหรือต่อการค้าระหว่างประเทศ

ก. ภายในหนึ่งปีมีมูลค่าถึง 500 ดอลลาร์ หรือมากกว่า

ข.ได้ซื้อไว้หรือได้รับไว้ซึ่งเงินปลอมจำนวนหนึ่งหรือมากกว่าจากการฉ้อฉล หรือ

(6)ในกิจการที่มีผลต่อการค้ารัฐต่อรัฐหรือระหว่างประเทศได้จัดหาเงิน ทรัพย์สิน การบริการ หรือสิ่งใด ๆ ที่มีมูลค่าซึ่งภายใน 1 ปี จะมีมูลค่าถึง 1,000 ดอลลาร์ หรือมากกว่าจากการใช้เงินปลอมที่ตกแต่ง เปลี่ยนแปลง ปลอม สูญหาย โจรกรรมหรือฉ้อฉล จะถูกปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.3.2 ประเทศออสเตรเลีย

ออสเตรเลียไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการโอนเงินโดยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะ การให้บริการดังกล่าวอยู่ภายใต้กฎหมายสัญญา (Contract Law) และหลักเกณฑ์เฉพาะในแต่ละเรื่อง ธนาคารพาณิชย์ให้บริการชำระเงินภายใต้ Bank Act (1959) และภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารกลางออสเตรเลีย (RBA) นอกจากธนาคารพาณิชย์แล้ว Building Societies และ Credit Unions ก็สามารถให้บริการชำระเงินได้ โดยอยู่ภายใต้ Financial Corporations Act (1974) กฎหมายของแต่ละรัฐ และการกำกับดูแลของ Australian Financial Institution Commission (AFIC)

นอกจากนี้ประเทศออสเตรเลียได้ออกกฎหมาย EFT Code of Conduct 1989 ซึ่งมีฐานะเพียง Regulation ไม่ใช่ Legislation โดยมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคกับผู้จัดบริการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งไม่ถือว่าเป็นกฎหมายที่บัญญัติเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับระบบการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ๆ ในการชำระเงินมีความเชื่อมั่นในระบบดังกล่าว เนื่องจากลูกค้าควรที่จะได้รับความมั่นใจว่าตนกำลังได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และรัฐได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติกฎหมาย จึงได้จัดตั้ง The Australian Payments System Council (APSC) เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานของระบบ EFT

The EFT of Conduct เป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาครอบคลุมถึงธุรกรรมทุกประเภทที่มีการใช้บัตรพร้อมรหัสลับประจำตัว และได้กำหนดรายละเอียดในเรื่องนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้เสนอและผู้รับบริการ EFT ไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมดุลย์ในเรื่องของสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่มืออย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ได้สร้างมาตรการต่างๆ เพื่อเป็นกรอบในการควบคุมพฤติกรรม เช่น การจำกัดความรับผิดชอบของลูกค้า กำหนดให้มีการเปิดเผยรายละเอียดและเงื่อนไขของบริการ EFT ที่สถาบันการเงินเสนอแก่ลูกค้า

1. ข้อเสนอแนะวิธีปฏิบัติระหว่างผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการของการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (EFT) ในออสเตรเลีย⁶⁴

ขอบเขต

-แนวทางปฏิบัติเหล่านี้นำมาใช้กับการจัดการ Transactions ซึ่งกระทำโดยการโอนเงินทางเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้กับ EFT Plastic Card และบัตรส่วนบุคคล (A Personal Identification Number Pin)

เงื่อนไขและข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้ระหว่างผู้ใช้กับ EFT Transaction

-ผู้ออกบัตร ต้องกำหนดถึงข้อตกลงและเงื่อนไขอย่างชัดเจนในการใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ถือบัตรซึ่งควรจะต้องระบุไว้ให้ชัดเจน

-ผู้ออกบัตร ควรจะแนะนำให้ผู้ถือบัตรได้อ่านและระมัดระวังในเงื่อนไขและข้อตกลงในการใช้ EFT และควรจัดหา Copy โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1)ตามคำร้อง

2)ตามคำร้องเป็นหนังสือยอมรับในใบสมัครทำ Card หรือ Card/Pin ซึ่งแล้วแต่ว่าอันไหนออกก่อน

-ก่อนที่จะใช้บัตร EFT เป็นครั้งแรกผู้ถือบัตรจะต้องได้รับหนังสือรับรองดังนี้

1)ค่าธรรมเนียมในการออกบัตร หรือ Pin ซึ่งไม่เกี่ยวกับการใช้ในการอื่น ๆ หรือค่าธรรมเนียมที่จะต้องจ่ายในเรื่องต่างๆไป

⁶⁴ EFT Code of Conduct 1989.

2)ข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆที่ผู้ออกบัตรกำหนดไว้ในการใช้บัตร EFT (รวมทั้งการฝาก การถอน และการกำหนดจำนวนเงิน) และข้อชี้แจงซึ่งพ่อค้าหรือสถาบันอื่นกำหนดไว้เพิ่มเติม

3)รายการ ชนิด ประเภทของ Transactions ซึ่งจะต้องใช้และทำไว้เพื่อเข้าถึงบัญชีด้วยบัตร EFT

4)รายการของ Credit ประเภทต่างๆโดยผู้ถือบัตรเอง โดยผ่านเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

5)กระบวนการรายงานในกรณีบัตรหายหรือถูกขโมย (รวมทั้งหมายเลขโทรศัพท์สำหรับรายงานในกรณีสูญหายหรือถูกขโมย บัตร EFT บอกรเวลาทำงาน)

6)ระเบียบวิธีการสรุปการขัดแย้งหรือข้อผิดพลาดจะมีการปฏิบัติกันอย่างไร (รวมถึงระเบียบการชกถามรายละเอียดทั้งหลายในรายการที่ส่งไม่เป็นระยะ)

2. ความรับผิดชอบการโอนเงินโดยปราศจากอำนาจ⁶⁵

มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1)ในข้อกำหนดนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรับผิดชอบของการดำเนินการที่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ถือบัตร ซึ่งไม่เกี่ยวกับการดำเนินการ Transactions ที่เกิดขึ้น โดยผู้ถือบัตรอนุญาตหรือให้ความยินยอม

2)ผู้ถือบัตรไม่ควรจะรับผิดชอบต่อความเสียหายซึ่งเกิดจากการกระทำผิดกฎหมายหรือประมาทในการดำเนินการของตัวแทน หรือสถาบันการเงินหรือพ่อค้า ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบ EFT หรือจากตัวแทนหรือพนักงาน

3)ผู้ถือบัตรไม่ควรต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นก่อนที่จะได้รับบัตรหรือ Pin ความขัดแย้งเกี่ยวกับการรับบัตรหรือ Pin ซึ่งส่งทางไปรษณีย์ ผู้ออกบัตรไม่ควรจะยึดถือว่าการส่งให้แก่ผู้ถือบัตรต้องถูกต้องตามที่อยู่และได้เซ็นรับบัตรถูกต้องตามที่อยู่ และเจ้าของบัตรหรือสถาบันการเงินไม่ควรจะยึดหลักตามกฎระเบียบและข้อตกลงที่ว่าบัตร Pin ได้ส่งไปตามชื่อที่อยู่อย่างถูกต้องแล้ว

4)ความรับผิดชอบโดยปราศจากอำนาจของผู้ถือบัตรไม่ควรเกินกว่าหรือน้อยกว่า

-50 ดอลลาร์ หรือต่ำกว่านี้ ซึ่งอาจกำหนดขึ้นโดยสถาบันการเงิน หรือ

-ยอดเงินคงเหลือของบัญชีผู้ถือบัตร รวมถึง Credit อื่นๆที่ทำไว้ล่วงหน้า

⁶⁵ Ibid.

-ความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงในเวลาที่สถาบันการเงินได้รับแจ้งถึงความเสียหายหรือบัตรถูกขโมย

ยกเว้นในกรณีดังต่อไปนี้

1. ผู้ถือบัตรได้ช่วยเหลือในความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นโดยการใช้บัตร EFT โดยปราศจากอำนาจที่เจ้าของบัตรเขียนลงไว้ในบัตรหรือจดบันทึกไว้ร่วมกับเอกสารอื่น ๆ รวมกับบัตร เมื่อเกิดความสูญหายหรือถูกขโมยพร้อมกับบัตร ความรับผิดชอบในเรื่องความเสียหายของผู้ถือบัตรก็ไม่ควรมากกว่าหรือน้อยกว่า

-จำนวนมากที่สุดของผู้ถือบัตรที่มีอยู่ทั้งหมดเกินกว่าจำนวนที่คำนวณจากระยะเวลาที่ได้รับทราบเรื่องความเสียหาย กับช่วงระยะเวลาของการดำเนินการ (Transaction) ที่อาจใช้ประโยชน์กับผู้ถือบัตรหรือเจ้าของบัญชี

-จำนวนค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริงในเวลาที่สถาบันการเงินได้รับแจ้งค่าเสียหาย หรือได้รับแจ้งว่าบัตรถูกขโมย

-ยอดเงินคงเหลือในบัญชี รวมถึงการกำหนดสินเชื่อไว้ล่วงหน้า หรือ

2. ผู้ถือบัตรได้แจ้งเรื่องความเสียหาย ซึ่งเกิดจากการใช้บัตร โดยปราศจากอำนาจซ้ำเกินไป หรือไม่มีเหตุผลอันควรในการใช้บัตร ดังนี้

-ใช้บัตรผิด

-มีผู้อื่นรู้หมายเลขประจำตัว (Pin)

-บัตรหายหรือถูกขโมย ซึ่งผู้ถือบัตรควรจะต้องรับผิดชอบต่อจำนวนเงินที่สูญเสียชีวิตจริงในระหว่างเวลาที่ผู้ถือบัตรได้รับรู้ และเมื่อผู้ออกบัตรได้รับเงินตามที่เรียกร้องในเงินที่น้อยกว่าตามที่ได้กำหนดไว้

5) ผู้ออกบัตรควรจะทำออกข้อปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ ซึ่งจะมีผลให้ผู้ถือบัตรสามารถแจ้งบัตรหายหรือถูกขโมย เช่น เบอร์โทรศัพท์ Hot-lines ที่สามารถให้ผู้ถือบัตรแจ้งได้ตลอด

3. ความรับผิดชอบในกรณีที่เกิดจากเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

ความรับผิดชอบอันเกิดจากการขัดข้องของเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1) ผู้ออกบัตร จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายของผู้ถือบัตร ซึ่งเกิดขึ้นโดยความขัดข้องอันเกิดจากเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ EFT Terminal

2) ผู้ออกบัตรไม่อาจปฏิเสธ ไม่ว่าจะโดยปริยายหรือโดยแจ้งชัดก็ตาม ในการเรียกค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการขัดข้องของเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ผู้ถือบัตรจะได้อุปกรณ์และวิธีการหรือเครื่องมือซึ่งไม่สามารถนำมาใช้ได้หรือใช้ไม่ได้แล้ว

ความรับผิดชอบของผู้ออกบัตรอาจจะกำหนดถึงการแก้ไขความผิดพลาดต่าง ๆ ของบัญชีผู้ถือบัตรและการคืนเงินค่าธรรมเนียมให้แก่ผู้ถือบัตรที่ถูกคิดค่าธรรมเนียมไปก่อนเป็นการตอบแทน

3.3.3 ประเทศสวิตเซอร์แลนด์⁶⁶

สวิตเซอร์แลนด์ไม่มีกฎหมายโดยเฉพาะที่ควบคุมการชำระเงินแบบไม่ใช้เงินสด (Cashless Payment) จึงต้องใช้กฎหมายเอกชนบังคับแทน กฎหมายเอกชนที่สำคัญ คือ Swiss Civil Code และ Swiss Code of Obligations (Law of Contract) กฎหมายเหล่านี้ใช้คำพูดที่ย่อกระชับและเข้าใจง่ายจึงไม่ได้ระบุถึงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวกับ Cashless Payment ทุกประเด็น การใช้กฎหมายจึงต้องขึ้นอยู่กับวิจาร์ณญาณของศาลเป็นสำคัญ

การดำเนินธุรกิจธนาคารจะอยู่ภายใต้กฎหมาย The Federal Law of Banks and Savings Banks ธุรกิจระหว่างธนาคารและลูกค้าจะอยู่ภายใต้ข้อตกลงระหว่างกันโดยธนาคารต่าง ๆ ใช้ข้อตกลงหรือสัญญาที่มีข้อความสำคัญตามแบบมาตรฐานซึ่งถือเป็นพื้นฐานทั่วไปของการทำธุรกิจ (General Terms of Business)

ธนาคารกลางสวิสมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการควบคุมปริมาณเงินอำนวยความสะดวกของธุรกรรมชำระเงิน และดำเนินนโยบายการเงินและสินเชื่อนอกจากนี้กฎหมายธนาคารกลาง (National Bank Law) ยังให้อำนาจธนาคารกลางในการดำเนินการระบบชำระเงินระหว่างธนาคารโดยเปิดบัญชีเพื่อการโอนเงินและการหักบัญชีซึ่งธนาคารกลางก็ดำเนินการระบบโอนเงินระหว่างธนาคารโดยอิเล็กทรอนิกส์ โดยการทำสัญญาภายใต้กรอบของ Private Law ร่วมกับองค์กร Telekurs AG ซึ่งเป็นองค์กรจากร่วมทุนของธนาคารต่าง ๆ

3.3.4 ประเทศญี่ปุ่น⁶⁷

ระบบการชำระเงินของญี่ปุ่นอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย 3 ประเภทคือ

1. กฎหมายจำแนกประเภทของสถาบันการเงินและอนุญาตให้สถาบันการเงินประเภทใดสามารถให้บริการเกี่ยวกับการชำระเงินได้ กฎหมายลักษณะนี้ได้แก่ The Bank of

⁶⁶สังเกตุ ฎุกฤษณา, “ความรับผิดชอบของธนาคารเกี่ยวกับการโอนเงินโดยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์”, หน้า 98-99.

⁶⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 96.

Japan Law (1942), The Banking Law (1981), The Long – Term Credit Bank Law (1952) เป็นต้น

2. กฎหมายตามรูปแบบของสื่อการชำระเงิน เช่น The Bill Law (1932), The Cheque Law (1933), The Prepaid Card Law (1989) เป็นต้น ส่วนเรื่องธนาคัตติและการโอนเงินระหว่างบัญชีของ Postal Account อยู่ภายใต้ The Postal Savings Law (1947), The Postal Giro Law (1948) และ The Postal Money Order Law (1984)

3. กฎหมายที่กำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องในระบบการชำระเงิน ได้แก่ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และสัญญาทวิภาคีต่างๆ

จะเห็นได้ว่าประเทศญี่ปุ่นยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่นำมาใช้เกี่ยวกับเรื่องของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นจึงยังคงใช้กฎหมายที่มีอยู่ไปปรับใช้กับกรณีดังกล่าวไปก่อน

3.4 มาตรการในการควบคุม กำกับ ดูแลธุรกรรมทางการเงินที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของต่างประเทศ

3.4.1 มาตรการทางกฎหมายภายในประเทศ

เราจะเห็นได้ว่าปัญหาเรื่องของการฟอกเงินนั้น เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งใน ส่วนของการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากกฎหมายภายในประเทศแต่ละประเทศที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้น มักจะพบข้อยุ่งยากในการบังคับใช้และปฏิบัติตาม และบ่อยครั้งที่มักจะประสบปัญหาในเรื่องกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอในการนำไปปรับใช้กับการกระทำความผิดในลักษณะใหม่ๆของอาชญากรอย่างเช่นในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ในอดีตได้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา (Federal Crimes and Criminal Procedure) ในการควบคุมการกระทำความผิดทางอาญาประเภทต่างๆ แต่ต่อมาเมื่อมีความผิดใหม่ๆเกิดขึ้น อย่างเช่นในกรณีของการฟอกเงิน เนื่องจากกฎหมายอาญาที่มีอยู่ไม่ได้มีการกำหนดฐานความผิดดังกล่าวเอาไว้ ดังนั้นจึงมีปัญหาในการนำเอาตัวบทกฎหมายมาปรับใช้ ทางออกหนึ่งก็คือ การออกกฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะขึ้นมาใช้บังคับ เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวทำให้สหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายที่นำมาใช้กับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินโดยเฉพาะขึ้น เมื่อปี ค.ศ. 1986 ซึ่งรู้จักกันในนามของ “กฎหมายควบคุมการฟอกเงิน” (Money Laundering Control Act 1986 หรือ MLCA) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นกฎหมายกำหนดความผิดมูลฐานเพื่อควบคุมการฟอกเงินโดยเฉพาะ แต่อย่างไรก็

ตามอาชญากรก็ยังคงอาศัยช่องว่างของกฎหมายดังกล่าวมาใช้ในการกระทำความผิดอยู่เสมอ และได้พยายามพัฒนาวิธีการและขั้นตอนการกระทำความผิดโดย การอาศัยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรม เช่น ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวเอื้อประโยชน์เป็นอย่างมากในการนำมาใช้ฟอกเงิน เนื่องจากอาชญากรสามารถลดขั้นตอนที่ยุ่งยากในการกระทำความผิด และการกระทำความผิดยากที่จะติดตามถึงที่มาที่ไปได้เนื่องจากไม่มีหลักฐานเป็นตัวบันทึกเอกสาร จึงทำให้การสืบสวนสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น

จากที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ถึงรูปแบบของวิธีการฟอกเงินนั้นจะพบว่า การโอนเงินผ่านทางธนาคารเป็นหนึ่งในวิธีการฟอกเงินที่เป็นที่นิยมในหมู่ของผู้กระทำความผิดฐานนี้เป็นอันมากเนื่องจากมีความสะดวกรวดเร็วในการเปลี่ยนเงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย และลดความเสี่ยงในเรื่องของการตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ

จากสาเหตุดังกล่าวนอกจากการมีกฎหมายฟอกเงินมาบังคับใช้โดยเฉพาะแล้วยังคงต้องมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ประกอบกันเพื่อประสิทธิภาพที่มีสูงขึ้นในการปราบปรามการฟอกเงินที่เกิดขึ้นภายในประเทศของตน จากการศึกษาและค้นคว้าพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการโอนเงินโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ไว้โดยเฉพาะ ดังนี้⁶⁸

1. Uniform Commercial Code Article 4A

ในส่วนของ Uniform Commercial Code Article 4A เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้กล่าวถึงรายละเอียดของคำสั่งโอนเงิน ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งโอนเงิน นอกจากนี้ยังได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของธนาคารที่มีต่อลูกค้า ซึ่งหนึ่งในหน้าที่ที่สำคัญของธนาคารคือจะต้องเก็บรักษาความลับในกิจการของลูกค้าซึ่งจะเห็นได้ว่าข้อกำหนดดังกล่าวเอื้อประโยชน์อย่างสูงแก่ผู้ฟอกเงินเนื่องจากการโอนเงินผ่านทางธนาคารของตนจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับทั้งสิ้น

⁶⁸ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายระบบชำระเงิน, การสัมมนาเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์, หน้า 7-8.

2. Electronic Fund Transfer Act 1978 (EFTA)⁶⁹

ในส่วนของ Electronic Fund Transfer Act 1978 (EFTA) ตราขึ้นเพื่อกำหนดกรอบในการตั้งสิทธิ ภาระและความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ป้องกันสิทธิประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้บริโภคและสถาบันการเงินไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ EFTA ยังได้บัญญัติความรับผิดทางอาญาไว้ ในมาตรา 1693k ดังนี้

1. การละเมิดที่เกี่ยวกับการแจ้งข้อความเท็จหรือไม่ตรงต่อความจริง การเพิกเฉยที่จะแจ้งข้อเท็จจริงและการเพิกเฉยที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งอนุमतรานี้

บุคคลใดก็ตามที่ได้ตั้งใจ

(1) แจ้งข้อความเท็จหรือไม่ตรงต่อความจริง ซึ่งควรจะเปิดเผยให้แจ้งตามอนุमतรานี้หรือระเบียบใดๆที่ได้ระบุไว้หรือ

(2) ได้ละเลยที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งอนุमतรานี้ จะถูกปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. การละเมิดที่มีต่อรัฐหรือการค้าระหว่างประเทศ

บุคคลใด

(1) จงใจในการดำเนินการที่มีผลต่อรัฐ ต่อการค้าระหว่างประเทศแล้วได้ใช้ หรือพยายาม หรือร่วมกันใช้ของปลอม ของประดิษฐ์ตกแต่งขึ้น เปลี่ยนแปลง ปลอม สูญหาย โจรกรรมหรือฉ้อฉล ให้ได้มาซึ่งสิ่งที่จะทำให้ได้รับเงิน สินค้า ค่าบริการ หรือสิ่งใดๆที่มีมูลค่าคำนวณได้ภายในหนึ่งปี เป็นจำนวนถึง 1,000 ดอลลาร์ หรือ

(2) ด้วยเจตนาทุจริต หรือฉ้อฉลได้ดำเนินการขนถ่ายหรือพยายามหรือร่วมกันขนถ่ายในรัฐต่อรัฐหรือการค้าระหว่างประเทศต่อเงินปลอม ของประดิษฐ์ตกแต่งขึ้น เปลี่ยนแปลง ปลอม สูญหาย โจรกรรมหรือฉ้อฉล ให้ได้มาซึ่งประโยชน์โดยรู้แล้วว่าสิ่งนั้นเป็นเงินปลอม ของประดิษฐ์ตกแต่งขึ้น เปลี่ยนแปลง ปลอม สูญหาย โจรกรรมหรือฉ้อฉลมา หรือ

(3) โดยทุจริตหรือฉ้อฉลได้ใช้เครื่องมือเพื่อรัฐต่อรัฐหรือการค้าระหว่างประเทศ เพื่อขายหรือขนถ่ายสิ่งปลอม สิ่งประดิษฐ์ขึ้น เปลี่ยนแปลง ปลอม สูญหาย โจรกรรมหรือฉ้อฉล ให้ได้มาซึ่งประโยชน์โดยรู้แล้วว่าสิ่งนั้นเป็นเงินปลอม ของประดิษฐ์ตกแต่งขึ้น เปลี่ยนแปลง ปลอม สูญหาย โจรกรรมหรือฉ้อฉลมา หรือ

(4) โดยรับ ปกปิด ใช้เพื่อขนถ่ายเงิน สินค้า บริการหรือสิ่งใดที่มีมูลค่า (ยกเว้นตัวเพื่อรัฐต่อรัฐเพื่อระหว่างประเทศ)

⁶⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7-8.

ก. ภายในหนึ่งปีมีมูลค่าถึง 1,000 ดอลลาร์ หรือมากกว่า
 ข. ได้ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรัฐต่อรัฐ
 หรือต่อการค้าระหว่างประเทศและ

ค. ได้รับเงินปลอม สิ่งประดิษฐ์ ดกแต่ง เปลี่ยนแปลง ปลอม
 สูญหาย โจรกรรมหรือฉ้อฉลมา หรือ

(5) ได้รับ ปกปิด ไซ้ ขยาย หรือขนถ่ายในรัฐต่อรัฐหรือการค้าระหว่าง
 ประเทศครั้งเดียวหรือหลายครั้งเพื่อการขนส่งรัฐต่อรัฐหรือการค้าระหว่างประเทศ

ก. ภายในหนึ่งปีมีมูลค่าถึง 500 ดอลลาร์ หรือมากกว่า
 ข. ได้ซื้อไว้หรือได้รับไว้ซึ่งเงินปลอมจำนวนหนึ่งหรือมากกว่า
 จากการฉ้อฉล หรือ

(6) ในกิจการที่มีผลต่อการค้ารัฐต่อรัฐหรือระหว่างประเทศได้จัดหาเงิน
 ทรัพย์สิน การบริการ หรือสิ่งใด ๆ ที่มีมูลค่าซึ่งภายใน 1 ปี จะมีมูลค่าถึง 1,000 ดอลลาร์ หรือ
 มากกว่าจากการใช้เงินปลอมที่ดกแต่ง เปลี่ยนแปลง ปลอม สูญหาย โจรกรรมหรือฉ้อฉล จะถูก
 ปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

จะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบทางอาญาของ EFTA นั้นได้มีการกำหนดความรับผิดชอบ
 เกี่ยวกับบุคคลที่เจตนาขนถ่ายเงินที่ได้มาจากการโจรกรรมหรือฉ้อฉลด้วย ซึ่งหากจะดำเนินคดี
 กับผู้พอกเงินที่ทำการพอกเงินผ่านทางธนาคารโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ก็จะต้องนำเอา
 “กฎหมายควบคุมการพอกเงิน” (Money Laundering Control Act 1986 หรือ MLCA) มาใช้
 ประกอบกับ EFTA ด้วยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินให้
 สมบูรณ์ที่สุด

3.4.2 มาตรการทางด้านเทคโนโลยี

การที่จะป้องกันและปราบปรามการพอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นนอกจาก
 จะต้องอาศัยตัวบทกฎหมายภายในประเทศที่มีความทันสมัยแล้ว ยังมีความจำเป็นอย่างสูง
 ที่แต่ละประเทศจะต้องให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการนำเข้ามาใช้ตรวจสอบการ
 ทำธุรกรรมต่าง ๆ ที่น่าสงสัยว่าจะเป็นการทำธุรกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพอกเงินโดย
 เฉพาะ

ตัวอย่างที่ดีที่สุดขณะนี้ที่จะกล่าวถึงก็คือการดำเนินงานของ AUSTRAC ที่มี
 การจัดวางข้อมูลด้านการรายงานธุรกรรมที่มีการอาศัยเครื่องมือที่มีความทันสมัย รวดเร็ว และ
 มีประสิทธิภาพมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่ง AUSTRAC ใช้ระบบ Electronic Data Delivery
 System (EDDS) ในการจัดส่งข้อมูลการรายงานธุรกรรม และใช้ระบบ Compliance

Assistance (COMPASS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวว่าเข้าข่ายว่าจะเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือไม่

จากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีดังกล่าวที่ AUSTRAC นำมาใช้นั้นนับว่ามีความสะดวก รวดเร็วอย่างมาก ในการรับข้อมูลดังกล่าวเนื่องจากหน่วยงานต่างๆสามารถส่งข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมดังกล่าวมายัง AUSTRAC ได้โดยตรงโดยผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งอำนวยความสะดวกในการสืบสวนคดีเกี่ยวกับการฟอกเงินได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการตรวจสอบการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วย โดยเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการตรวจสอบการโอนเงินดังกล่าว จะต้องอาศัยพื้นฐานความก้าวหน้าของ AI (Artificial Intelligence) หรือ ปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งมีอย่างน้อย 4 ขั้นตอนที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในเรื่องของการโอนเงินผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แยกพิจารณาได้ดังนี้ คือ⁷⁰

1.Wire Transfer Screening

เป็นการตรวจสอบเบื้องต้นว่าธุรกรรมใดบ้างน่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพื่อการฟอกเงิน

2.Knowledge Acquisition

เป็นการสร้าง profile ใหม่ขึ้นมาเพื่อใช้ในการตรวจสอบ

3.Knowledge Sharing

เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการฟอกเงินซึ่งข้อมูลดังกล่าวต้องมีความถูกต้อง รวดเร็ว

4.Data Transformation

เป็นการสร้างข้อมูลที่ผ่านขั้นตอนต่างๆแล้วเพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวต่อไป

จะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศได้ให้ความสำคัญในการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการตรวจสอบ ควบคุม กำกับ ดูแลการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อลดข้อยุ่งยากในการติดตามที่มาที่ไปของการทำธุรกรรมดังกล่าว

⁷⁰ “Electronic Money Laundering”, www.aci.net/kalliste/02ch1.pdf (25 November 1999).

และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถติดตามการทำธุรกรรมดังกล่าวได้ทันทั่วทั้งที่และเพื่อป้องกันมิให้ผู้พอกเงินรอดพ้นจากการดำเนินคดีในที่สุด

3.4.3 มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศ

ปัญหาในเรื่องของการพอกเงิน เป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับทุกประเทศทั่วโลก เนื่องจากมีผลกระทบโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละประเทศ ซึ่งผลกระทบดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นวงกว้างโดยเป็นปัญหาทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ เนื่องจากลักษณะความผิดในเรื่องของการพอกเงินนั้น เป็นความผิดที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรคล้ายกับองค์กรธุรกิจเพื่อกระทำความผิด ซึ่งลักษณะของอาชญากรรมประเภทนี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อของ “องค์กรอาชญากรรม” (Organized Crime) ซึ่งในปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมดังกล่าวได้อาศัยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และวิทยาการต่างๆที่ทันสมัย มาใช้ในการกระทำความผิดมากขึ้น เช่น การอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการพอกเงิน โดยใช้วิธีการโอนเงินผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตในลักษณะที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 ซึ่งวิธีการดังกล่าวทำให้ลักษณะของการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมดังกล่าวมีความซับซ้อนมากขึ้น การกระทำความผิดไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะภายในประเทศของตนเท่านั้น ยังได้มีการขยายเครือข่ายออกไปภายนอกประเทศอีกด้วย แสดงให้เห็นว่ารูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยก้าวเข้าไปสู่ลักษณะของ “อาชญากรรมข้ามชาติ” (Transnational Crime)

องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime)⁷¹ คือ การประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยมีสมาชิกจำนวนมากที่รวมตัวกันเป็นองค์กร มีลักษณะการดำเนินงานที่มั่นคงและเคร่งครัดต่อกฎระเบียบและวินัย โดยจะประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย ซึ่งครอบคลุมธุรกิจใญ่กวางรวมทั้งการพนัน การค้าประเวณี การให้กู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยเกินอัตรา ยาเสพติด การเรียกค่าคุ้มครอง รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆที่ผิดกฎหมายที่กระทำโดยสมาชิกขององค์กรดังกล่าว

⁷¹ วัชรพล ประสารราชกิจ, “อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ,” เอกสารในการสัมมนาเรื่อง นโยบายความมั่นคงและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ : มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ เสนอที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 16 มีนาคม 2543.

ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดความหมายของ อาชญากรรมข้ามชาติ ไว้ตามหนังสือที่ 0003.24/7505 ลง 18 สิงหาคม 2542 ไว้ดังนี้⁷²

อาชญากรรมข้ามชาติ คือ การกระทำที่มีประเทศที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยสองประเทศ ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาและกำหนดโทษไว้ กระทำร่วมกันโดยกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปในรูปแบบขององค์กร มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ร่วมกันโดยมีการเตรียม การพยายาม และลงมือกระทำความผิดต่อเนื่องกันจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง หรือหลายประเทศ

ลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ องค์กรสหประชาชาติได้แบ่งออกเป็น 10 ลักษณะคือ

1. การลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit Trafficking in Drug)
2. การลักลอบคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants)
3. การค้าอาวุธ (Arms Trafficking)
4. การลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์ (Trafficking in Nuclear Material)
5. กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย (Transnational Criminal Organization and Terrorism)
6. การค้าหญิงและเด็ก (Trafficking in Women and Children)
7. การลักลอบค้าชิ้นส่วนมนุษย์ (Trafficking in Body Parts)
8. การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ (Theft and Smuggling of Vehicles)
9. การฟอกเงิน (Money Laundering)
10. การกระทำผิดอื่นๆ (Other Activities) ได้แก่การ โจรกรรมศิลปวัตถุ การให้สินบนเจ้าหน้าที่ตำรวจ และข้าราชการอื่นๆ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม อาชญากรรมทรัพย์สินทางปัญญา การฉ้อโกงประกันภัยทางทะเล และการแทรกซึมและเข้าครอบงำธุรกิจตามกฎหมาย เป็นต้น

จากลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เราจะพบว่า การฟอกเงิน ก็ถือว่าเป็นลักษณะหนึ่งขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยด้วย เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินนั้นเป็นลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่งจึงไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่

⁷² เรื่องเดียวกัน, หน้า 1.

ควร เพราะหลักกฎหมายของประเทศใดก็จะมีผลบังคับใช้ได้ภายในประเทศของตนเท่านั้น ตามหลักอำนาจอธิปไตย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของแต่ละประเทศ ที่จะต้องให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นในด้านการดำเนินคดี การสืบสวนสอบสวน การแสวงหาพยานหลักฐานที่สำคัญ รวมทั้งการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

รูปแบบของความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ ในการปราบปรามการฟอกเงินที่ผ่านมามีดังต่อไปนี้ คือ⁷³

3.4.3.1 ข้อกำหนดแนวทางของบาเซล (Basel Statement of Principle : Statement of Principles of the Basel Committee on Banking Regulations and Supervisory Practices)

ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1988 The Basel Committee on Banking Regulations and Supervisory Practices ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของธนาคารกลางและเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเกี่ยวข้องของ ประเทศเบลเยียม แคนาดา ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และลักเซมเบิร์ก รวม 12 ประเทศ คณะกรรมการได้ตระหนักถึงวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ธนาคารพาณิชย์มีความมั่นคงและเป็นที่น่าไว้วางใจของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินมีความมั่นคง และป้องกันการแทรกแซงขององค์กรอาชญากรรมที่จะใช้ช่องทางของระบบการเงินธนาคารไปทำประโยชน์ให้แก่องค์กรอาชญากรรม The Basel Committee จึงได้กำหนดกฎเกณฑ์เพื่อป้องกันการฟอกเงิน ดังนี้

1. การให้ลูกค้าแสดงตนที่แท้จริง
2. การที่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ใช้บังคับในเรื่องของการโอนเงินและปฏิเสธที่จะโอนเงินเมื่อปรากฏว่าเงินนั้นเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน
3. การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย โดยให้ข้อมูลของลูกค้าเท่าที่จะทำได้ตามกฎหมายเกณฑ์ที่มีอยู่

ทั้งนี้ กฎเกณฑ์ของ Basel Statement of Principles ยังมีจุดบกพร่อง ดังนี้

⁷³ วัชรวิภา ภูษามภุ, “ข้อตกลงระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988”, หน้า 62-99.

1. ไม่ใช่ข้อกำหนดที่มีผลผูกพันตามกฎหมาย เนื่องจากเป็นเพียงข้อตกลงในระดับระหว่างประเทศ ในส่วนที่เป็นสถาบันการเงิน ซึ่งได้วางระเบียบข้อบังคับ ให้สถาบันการเงินให้ความร่วมมือในการป้องกันการฟอกเงิน โดยไม่ใช่สถาบันการเงินเป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน แต่อาศัยความร่วมมือระหว่างสถาบันการเงินมากกว่า Basel Statement of Principles จึงไม่ใช่ข้อกำหนดที่มีผลผูกพันตามกฎหมาย ซึ่งสถาบันการเงินบางแห่งอาจจะร่วมมือกับองค์กรอาชญากรรมให้ใช้สถาบันการเงินเป็นสถานที่ที่ใช้ฟอกเงิน

2. เจ้าหน้าที่ของธนาคารจะมีข้อสังเกตได้อย่างไรว่า เงินที่โอนมายังธนาคารนั้นเป็นเงินที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม

3. การส่งข้อมูลของการโอนเงินอาจจะไม่มีผลในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการโอนเงิน เพราะการโอนเงินในปัจจุบันเป็นไปในทางพาณิชย์เป็นจำนวนมาก

4. ขาดหน่วยงานที่จะส่งข้อมูลไปยังธนาคารต่าง ๆ และรับข้อมูลจากธนาคารต่าง ๆ เพื่อทำการวิเคราะห์ถึงแหล่งที่มาและที่ไปของเงินดังกล่าว

จะเห็นได้ว่า Basel Statement of Principles มีมาตรการที่นำมาใช้ในการป้องกันการฟอกเงินซึ่งอาจแยกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. มาตรการตรวจสอบลูกค้าของธนาคาร

มาตรการนี้ก็ยังคงมีปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาดังนี้

1.1 ในกรณีที่ลูกค้าเป็นนิติบุคคล ผู้ถือหุ้นหรือกรรมการหรือกรรมการผู้จัดการอาจจะไม่ใช่เจ้าของนิติบุคคลที่แท้จริง และไม่มีข้อมูลหรือรายละเอียดเกี่ยวกับบรรดาผู้ถือหุ้นหรือกรรมการหรือกรรมการผู้จัดการที่อาจตรวจสอบได้

1.2 เงินทุนของนิติบุคคลไม่มีที่มาให้ธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินตรวจสอบได้

1.3 สถาบันการเงิน หรือธนาคารพาณิชย์ ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับเอกสารทางการเงินหรือการดำเนินกิจการของลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาที่จะตรวจสอบร่องรอยความเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินได้

1.4 ในกรณีที่การฟอกเงินกระทำโดยพนักงาน หรือผู้บริหารของสถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์ อาจจะไม่สามารถตรวจสอบร่องรอยพิรุชใด ๆ จากลูกค้าไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดา

2.มาตรการที่กำหนดให้สถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์ต้องรายงานการโอนที่น่าสงสัยของลูกค้าแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ปัญหาที่เกิดจากมาตรการนี้คือ

2.1 การรายงานการโอนเงินของลูกค้าแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะบ่งบอกการฟอกเงินได้เพียงใด เนื่องจากรายงานการโอนเงินนั้นไม่ใช้การแสดงอย่างแน่ชัดว่าเงินจำนวนนั้นเป็นการฟอกเงิน ดังนั้นรายงานการโอนเงินจึงน่าจะเป็นกรณีเฉพาะที่น่าสงสัยเท่านั้น

2.2 การควบคุมภายในของสถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์ การฟอกเงินโดยความร่วมมือของผู้บริหารสถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์นั้นจะยากแก่การตรวจสอบและแทบจะไม่เหลือร่องรอยใดๆเลย หรืออาจจะตรวจสอบได้หลังจากมีการฟอกเงินมาแล้วเป็นเวลานาน การควบคุมภายในของสถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์จึงต้องอาศัยจิตสำนึกของผู้บริหารสถาบันการเงิน หรือธนาคารพาณิชย์ที่จะตระหนักถึงภัยทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการฟอกเงิน

3.4.3.2 รายงานของ Financial Action Task Force (FATF)

FATF เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อต่อต้านการฟอกเงินผ่านทางสถาบันการเงินต่างๆ FATF เกิดจากการประชุมสุดยอดทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม 7 ประเทศ หรือกลุ่ม G7 เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1989 ที่ประชุมได้มีมติจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาของการฟอกเงินโดยเฉพาะมีชื่อเรียกว่า Financial Action Task Force (FATF) ซึ่ง FATF ได้ประกาศรายงานของตนอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 1990 ปัจจุบัน FATF มีสมาชิกทั้งหมด 26 ประเทศ ประกอบด้วยประเทศกลุ่ม OECD ทั้ง 24 ประเทศได้แก่ ออสเตรเลีย เบลเยียม แคนาดา เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมัน กรีซ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ โปรตุเกส สเปน สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ตุรกี สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรีย ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ และฮ่องกง

ข้อเสนอแนะ 40 ประการของ FATF มีหลักการสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 (หรืออนุสัญญาเวียนนา 1988) ซึ่งเป็นการต่อต้านการใช้ระบบธนาคารเพื่อฟอกเงินของประเทศสมาชิกของ FATF โดยมีหลักการพอสรุปได้ดังนี้

1. การลงโทษการฟอกเงินผิดกฎหมาย

ประเทศสมาชิกของ FATF มีข้อกำหนดลงโทษการฟอกเงินผิดกฎหมายแตกต่างกันไป บางประเทศเอาผิดเฉพาะการกระทำโดยเจตนา บางประเทศเอาผิดกรณีที่ละเลยและไม่เจตนาด้วย ทั้งนี้บทลงโทษมีตั้งแต่การปรับ การจำคุก และการห้ามไม่ให้ประกอบอาชีพบางประเภท

2. การยึดและอายัดทรัพย์สิน

ประเทศสมาชิกของ FATF ส่วนใหญ่จะมีมาตรการภายในประเทศเกี่ยวกับการยึด และอายัดทรัพย์สินที่ได้จากการค้ายาเสพติด แต่ก็มีเพียงบางประเทศเท่านั้นที่มีมาตรการครอบคลุมถึงการยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินผิดกฎหมาย อีกทั้งกฎหมายภายในประเทศและสนธิสัญญาความร่วมมือทางกฎหมายก็ไม่ได้ระบุให้สามารถทำการยึด หรืออายัดทรัพย์สินที่ได้จากการค้ายาเสพติดที่อยู่ในประเทศสมาชิก FATF อื่นได้

3. กฎหมายเรื่องการเปิดเผยความลับของธนาคาร (Bank Secrecy Act) และข้อกำหนดเรื่องการรายงาน

3.1 การแสดงตนของลูกค้า ประเทศสมาชิก FATF ทุกประเทศไม่อนุญาตให้มีการใช้บัญชีที่ปกปิดชื่อจริงของลูกค้า (Anonymous Account) ทั้งยังกำหนดให้ลูกค้าต้องทำการแสดงตนในการฝากเงินด้วย

3.2 การเก็บประวัติข้อมูลในการทำธุรกิจ ประเทศสมาชิก FATF บางประเทศกำหนดให้ธนาคารต้องทำการเก็บประวัติข้อมูลในการทำธุรกิจไว้ เพื่อจุดประสงค์ในการต่อต้านการฟอกเงินผิดกฎหมายและอาชญากรรมอื่นๆ เช่น ข้อมูลด้านธุรกิจ เงินสดมูลค่าสูงหรือข้อมูลธุรกิจด้านการต่างประเทศ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะถูกส่งมอบให้ผู้รักษากฎหมายไว้ได้ในกรณีที่มีคำสั่งของศาล

3.3 การสืบค้นหาธุรกิจที่ต้องสงสัย การสืบค้นหาธุรกิจที่น่าสงสัยในระบบการเงินของประเทศสมาชิก FATF สามารถกระทำได้โดยอาศัยวิธีการให้ธนาคารจัดตั้งระบบการตรวจค้นหาธุรกิจที่น่าสงสัยนั้นต่อเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายได้โดยไม่มีความรับผิดชอบในข้อหาเปิดเผยความลับของลูกค้า แต่ทั้งนี้ธนาคารของประเทศสมาชิก FATF บางประเทศก็ยังไม่สามารถรายงานธุรกิจดังกล่าวได้เพราะเป็นการขัดต่อกฎหมาย Secrecy Law ในขณะที่บางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา การไม่รายงานถึงธุรกิจดังกล่าวถือเป็นความผิด

ข้อแนะนำ 40 ประการของ THE FINANCIAL TASK FORCE ON MONEY LAUNDERING มีดังนี้⁷⁴

- 1.แต่ละประเทศควรจะปฏิบัติตามข้อสัญญาเวียนนา ค.ศ. 1988 โดยทันทีและควรกระทำการให้สัตยาบันด้วย
- 2.ควรมีการปรับปรุงกฎหมายเรื่องการเปิดเผยความลับของสถาบันการเงินเพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคต่อการนำข้อแนะนำที่กล่าวนี้มาใช้ปฏิบัติ
- 3.มาตรการต่อต้านการฟอกเงินผิดกฎหมาย ควรรวมถึงการเพิ่มความร่วมมือและข้อกฎหมายโดยรวมที่ช่วยสนับสนุนการสืบสวน การดำเนินการตามกฎหมาย และการส่งผู้ร้ายข้ามแดน
- 4.แต่ละประเทศควรดำเนินการ ซึ่งรวมถึงมาตรการด้านกฎหมายด้วยทั้งนี้เพื่อให้การฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดเป็นความผิดทางอาญา
- 5.แต่ละประเทศควรพิจารณาเพิ่มบทลงโทษ สำหรับการฟอกเงินที่ได้รับจากการค้ายาเสพติดให้หนักเท่ากับโทษของอาชญากรรมร้ายแรงอื่นๆ
- 6.ความผิดจากการฟอกเงินผิดกฎหมาย อย่างน้อยควรเริ่มตั้งแต่การล่วงรู้ถึงธุรกรรมฟอกเงินผิดกฎหมาย เพราะการรับรู้ดังกล่าว เป็นการแสดงถึงเจตนาารมณ์ทางหนึ่ง
- 7.ทั้งสถาบันและเจ้าหน้าที่ของสถาบันที่ทำการฟอกเงินผิดกฎหมาย ควรจะมีความผิดทางอาญาด้วยกัน
- 8.ประเทศต่างๆควรจะจัดให้มีมาตรการต่างๆเท่าที่จำเป็นตามที่ข้อสัญญาเวียนนากำหนดซึ่งรวมถึงมาตรการด้านกฎหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายสามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดๆที่ได้มาจาก หรือเป็นเครื่องมือของการฟอกเงินผิดกฎหมาย และมาตรการด้านบทลงโทษทั้งทางอาญา ทางแพ่ง และทางการเงิน
9. ข้อแนะนำที่ 12-29 ในข้อแนะนำ 40 ประการนี้ ควรจะมีผลบังคับใช้กับธนาคารและสถาบันการเงินอื่นๆด้วย
- 10.ทางการของประเทศต่างๆควรจะดำเนินการเพื่อให้องค์กรต่างๆที่มีการทำธุรกิจเกี่ยวข้องกับการชำระเงินสดจำนวนมากปฏิบัติตามข้อแนะนำ 40 ประการนี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- 11.ควรที่จะกำหนดประเภทของสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร และสถาบันอื่นๆที่ทำธุรกิจเกี่ยวข้องกับเงินสด ซึ่งต้องปฏิบัติตามข้อแนะนำ 40 ประการนี้ให้สอดคล้องกันในแต่ละประเทศ

⁷⁴ Financial Action Task Force on Money Laundering, "Report" (Paris, February 6th, 1990) (Typewritten).

12.สถาบันการเงินต่างๆไม่ควรมีบัญชีซึ่งปกปิดชื่อจริงของลูกค้า หรือบัญชีชื่อปลอม ควรจะมีกฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อกำหนด หรือข้อตกลงระหว่างสถาบันการเงินกันเองว่าจะต้องให้ลูกค้าแสดงตนพร้อมหลักฐานแสดงตน (Identifying Document) และบันทึกประวัติไว้ เมื่อเริ่มทำธุรกิจหรือทำธุรกรรมให้ลูกค้า

13.สถาบันการเงินควรมีมาตรการ ที่จะได้มาซึ่งข้อมูลประวัติที่แท้จริงของลูกค้าโดยเฉพาะในกรณีที่มีผู้อื่นมากระทำการแทนให้

14.สถาบันการเงินควรเก็บประวัติการทำธุรกรรมต่างๆไว้อย่างน้อย 5 ปี ทั้งนี้เพื่อให้สามารถให้ข้อมูลแก่ผู้รักษากฎหมายได้ในกรณีที่ถูกร้องขอ เพื่อประกอบการสืบสวนหรือการดำเนินคดี

15.สถาบันการเงินควรจะให้ความสนใจกับธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง หรือธุรกรรมที่มีรูปแบบผิดไปจากธรรมดา เช่น เป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุผลในทางเศรษฐกิจและทางกฎหมาย และควรสืบหาข้อเท็จจริงถึงความเป็นมา และวัตถุประสงค์ของการทำธุรกรรมนั้น เพื่อให้มีข้อมูลที่ช่วยงานของผู้กำกับ ผู้ตรวจสอบ และเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย

16.ควรมีกฎหมายคุ้มครองสถาบันการเงินและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน เพื่อไม่ให้มีความผิดในฐานะที่เปิดเผยมูลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมที่สงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย

17.สถาบันการเงิน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน ไม่ควรแจ่งให้ลูกค้าทราบถึงการรายงานเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลูกค้านั้นๆ

18.สถาบันการเงินต้องรายงานถึงธุรกรรมที่น่าสงสัย ตามข้อแนะนำของเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย ทั้งในกรณีของประเทศที่ใช้ระบบการรายงานโดยบังคับ และระบบการรายงานโดยสมัครใจ

19.ประเทศที่ไม่มีข้อกำหนด ให้สถาบันการเงินต้องรายงานถึงธุรกรรมที่น่าสงสัยของลูกค้า สถาบันการเงินควรปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือ หรือมีความสัมพันธ์กับลูกค้า และปิดบัญชีของลูกค้านั้น

20.สถาบันการเงินควรจะให้จัดให้มีโครงการต่อต้านการฟอกเงินผิดกฎหมายซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยกำหนดยุทธศาสตร์ กรรณวิธี และการควบคุมขึ้นภายในองค์กร การแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ระดับบริหารดูแลให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว ตลอดจนการจัดให้มีการคัดเลือกพนักงานที่มีคุณภาพ จัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานและให้มีกลไกตรวจสอบระบบการต่อต้านการฟอกเงินผิดกฎหมาย

21.สถาบันการเงิน ควรจะให้ความสนใจ และพึงเล็งความสัมพันธ์ทางธุรกิจและการทำธุรกรรมกับบุคคล หรือนิติบุคคลของประเทศที่ไม่ได้นำข้อแนะนำ 40 ประการนี้มาบังคับใช้ โดยเฉพาะในกรณีที่ธุรกรรมนั้นๆไม่มีเหตุผลทางเศรษฐกิจและกฎหมายสถาบันการเงินก็ควรกำหนดให้สอบและบันทึกประวัติบุคคลดังกล่าวไว้ก่อน

22.สถาบันการเงิน ควรจะให้สาขาหรือบริษัทย่อยของตนในต่างประเทศปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวข้างต้นนี้ให้มากที่สุดเท่าที่กฎหมายของประเทศที่ตั้งสำนักงานนั้นๆจะอนุญาตให้ทำได้ สำหรับกรณีที่กฎหมายของประเทศที่สำนักงานตั้งอยู่ไม่อนุญาตให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้ ก็ให้สถาบันการเงินนั้นแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายในประเทศที่สถาบันแม่ตั้งอยู่ทราบด้วย

23.ควรจะได้มีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ ที่จะดำเนินมาตรการสืบสวนและกำกับควบคุมการขนส่งเงินสดข้ามแดนอย่างเข้มงวดโดยไม่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนโดยเสรี

24.ประเทศต่างๆควรจะพิจารณาถึงความเป็นไปได้และประโยชน์ของการกำหนดให้สถาบันการเงินและตัวกลาง (Intermediaries) ต่างๆ ต้องรายงานธุรกรรมเงินตราทั้งในประเทศและระหว่างประเทศที่มีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าที่กำหนดไว้แก่หน่วยงานกลางของทางการ โดยหน่วยงานดังกล่าวจะรวบรวมข้อมูลในคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายในการดำเนินคดีการฟอกเงินผิดกฎหมาย

25.ประเทศต่างๆควรสนับสนุนพัฒนาการและเทคนิคการบริหารเงินใหม่ๆเพื่อทดแทนการโอนเงินเปลี่ยนมือ เช่น การใช้เช็ค การใช้ Payment Card การนำเงินเดือนฝากเข้าบัญชีโดยตรง เป็นต้น

26.เจ้าหน้าที่ผู้กำกับสถาบันการเงินหรือตัวกลาง (Intermediaries) หรือเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายอื่นๆควรจะดำเนินการให้สถาบันที่อยู่ภายในการกำกับของตนมีมาตรการป้องกันฟอกเงินผิดกฎหมายอย่างเพียงพอ และเจ้าหน้าที่เหล่านี้ควรจะให้ความร่วมมือกันระหว่างประเทศเพื่อการสืบสวนและการดำเนินคดีการฟอกเงินผิดกฎหมาย

27.เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย ควรจะกำกับและออกกฎหมายควบคุมกิจการอื่นๆที่ใช้เงินสดในการทำธุรกิจ กำหนดให้กิจการนั้นๆนำข้อแนะนำ 40 ประการนี้มาปฏิบัติด้วย

28. เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย ควรกำหนดแนวทางที่จะช่วยให้สถาบันการเงินตรวจพบพฤติกรรมที่น่าสงสัยของลูกค้า และควรจะได้มีการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางนี้อยู่เสมอ

29. เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย หรือผู้กำกับสถาบันการเงินควรจะใช้มาตรการทางกฎหมายที่จำเป็นเพื่อป้องกันอาชญากรรมหรือผู้สมรู้ร่วมคิดเข้าครอบงำกิจการของสถาบันการเงิน

30.ควรจะให้มีการบันทึกรายการเงินสดหมุนเวียนระหว่างประเทศ เพื่อจะได้สามารถประมาณการ ปริมาณเงินสดที่หมุนเวียนกับประเทศต่างๆได้

31.เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายระหว่างประเทศ เช่น Interpol และ Customs Cooperation Council ควรจะรับผิดชอบในการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายอื่นๆทราบถึงเรื่องการฟอกเงินผิดกฎหมายครั้งล่าสุดและเทคนิคต่างๆ

ในการฟอกเงินผิดกฎหมายขณะเดียวกันธนาคารกลางและผู้กำกับธนาคารก็สามารถดำเนินการเช่นนี้ผ่านเครือข่ายของตนเช่นกัน

32. ประเทศต่าง ๆ ควรจะดำเนินการ เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมที่น่าสงสัย ตามที่เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายของประเทศอื่น ๆ ร้องขอ ทั้งนี้ ควรจะได้มีการปกป้องให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลดังกล่าวนี้ เป็นไปอย่างสอดคล้องกับข้อกำหนดภายในประเทศและระหว่างประเทศในเรื่อง Privacy และ Data Protection

33. ประเทศต่าง ๆ ควรจะดำเนินการ เพื่อให้แน่ใจว่า ความแตกต่างของมาตรฐานความรู้ด้านคำจำกัดความเรื่องการกระทำผิด โดยการฟอกเงินผิดกฎหมายของนานาประเทศ ว่าไม่เป็นอุปสรรคต่อความสามารถหรือความตั้งใจของนานาประเทศในการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายร่วมกัน (Mutual Legal Assistance)

34. การร่วมมือระหว่างประเทศ ควรจะได้รับการสนับสนุนจากข้อตกลงและการดำเนินการในระดับ Bilateral และ Multilateral ซึ่งมีหลักการทางกฎหมายร่วมกันในอันที่จะให้มีมาตรการที่จะให้มีการช่วยเหลือกันและกันมากที่สุด

35. ประเทศต่าง ๆ ควรจะสนับสนุนให้มีสัญญาระหว่างประเทศ เช่น ร่างสัญญาของ Council of Europe ในเรื่องเกี่ยวกับการอายัดทรัพย์สินที่ได้จากการทำผิดกฎหมาย เป็นต้น

36. ควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายของประเทศต่าง ๆ ร่วมมือกันในการสืบสวน

37. ควรจะมีวิธีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมโดยการใช้มาตรการบังคับต่าง ๆ เช่น การให้สถาบันการเงินหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องจัดทำบันทึกรายงานการค้นหาคู่คละและหลักฐานต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการสืบสวนคดีการฟอกเงินผิดกฎหมาย และการดำเนินคดีในต่างประเทศ เป็นต้น

38. ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการเร่งด่วนเพื่อสนองตอบตามที่ต่างประเทศร้องขอ ในการชี้ตัว ยึด และอายัดทรัพย์สินจากการฟอกเงินผิดกฎหมาย หรือการกระทำผิดทางอาญาเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินที่ถูกฟอกนั้น

39. เพื่อเป็นการป้องกันการขัดแย้งของเขตอำนาจศาล ในกรณีคดีที่อยู่ภายใต้การดำเนินคดีของหลายประเทศ ดังนั้น ควรจะได้มีการพิจารณาถึงเรื่องมือและกลไกเพื่อเลือกสถานที่พิจารณาคดีที่ดีที่สุด สำหรับดำเนินคดีกับผู้ต้องหาอย่างยุติธรรมและในทำนองเดียวกันควรจะได้มีการดำเนินการเพื่อความร่วมมือในการยึดและอายัดทรัพย์สินซึ่งอาจจะหมายรวมถึงการแบ่งจัดสรรทรัพย์สินที่ยึดมาได้ระหว่างกัน

40. ประเทศต่าง ๆ ควรมีกรรมวิธีที่จะส่งผู้ต้องหา คดีการฟอกเงินผิดกฎหมายหรือคดีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องข้ามแดนกันได้

สาระสำคัญของข้อเสนอแนะ 40 ประการของ FATF นั้นนอกจากจะเป็นแนวทางที่ผู้บริหารระดับประเทศ คือรัฐบาล สมควรที่จะรับไปพิจารณากำหนดเป็นนโยบายในการปฏิบัติแล้วยังเสนอให้ออกกฎหมายและ/หรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีข้อกำหนดที่เป็นมาตรการให้ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงิน หน่วยงานกลาง หรือธนาคารกลาง เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายยึดถือปฏิบัติและอาจสรุปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั้ง 40 ประการของ FATF ได้เน้นให้ทุกประเทศสมาชิก ปฏิบัติตามและให้สัตยาบันอนุสัญญาเวียนนา 1988 โดยทันทีด้วยการ

1. กำหนดนโยบายในการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมการฟอกเงิน คือ ให้องค์กรหรือสถาบันอื่นๆภายในประเทศที่ไม่เป็นธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงิน แต่ทำธุรกิจหรือมีธุรกรรมเกี่ยวข้องกับ การชำระด้วยเงินสดจำนวนมากๆมีเงินสดผ่านเข้า-ออกจำนวนมากๆปฏิบัติตามมาตรการควบคุมการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำผิดกฎหมายด้วย

2. ออกกฎหมายและ/หรือ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย คือ

2.1 ให้พฤติกรรมการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดทางอาญา และให้มีบทลงโทษทางอาญาให้หนักเท่ากับการลงโทษการกระทำความผิดในคดีร้ายแรงอื่นๆ

2.2 ให้เป็นกฎหมายที่มีมาตรการต่อต้านการฟอกเงิน ที่ได้มาโดยผิดกฎหมายซึ่งจะต้องมีบทกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงิน หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินอื่นๆ ถือปฏิบัติในด้านการให้ความร่วมมือ ด้านการสนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานสืบสวน การสอบสวนการดำเนินคดี และการส่งฟ้องศาล ตลอดทั้งการพิจารณาคดีในชั้นศาลของผู้รักษากฎหมาย ให้การเปิดเผยข้อมูลอันเป็นความลับที่เป็นไปเพื่อการต่อต้านหรือควบคุมการฟอกเงินไม่เป็นความผิด

2.3 ให้สถาบันและ/หรือเจ้าหน้าที่ของสถาบัน ซึ่งผู้ทำการฟอกเงินใช้ในการทำการฟอกเงิน ที่ได้ล่วงรู้ถึงธุรกรรมการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเป็นความผิดทางอาญาโดยเจตนาด้วย

2.4 ให้เป็นกฎหมายที่กำหนดให้เจ้าพนักงานผู้รักษากฎหมาย มีอำนาจยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินใดๆที่ผู้กระทำความผิดได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อเป็นการลงโทษ ทั้งทางอาญาและทางการเงิน ของผู้กระทำความผิด

2.5 ให้เป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีหน่วยงานกลาง มีหน้าที่ต้องรวบรวมข้อมูลของบุคคลที่มีเงินมากๆเคลื่อนไหวตามที่ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน หรือสถาบันอื่นที่ประกอบการเกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินรายงานให้ทราบ มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติการต่อต้าน หรือควบคุมการฟอกเงินของธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน หรือ

สถาบันอื่นๆที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ และให้หน่วยงานกลางที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของธนาคารกลาง

2.6 กฎหมายต้องกำหนดให้เจ้าพนักงานผู้รักษากฎหมายและหน่วยงานกลางทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินหรือสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีหน้าที่ให้ความร่วมมือสนับสนุน การปฏิบัติการสืบสวนของเจ้าพนักงานผู้รักษากฎหมายตลอดทั้งองค์การที่มีหน้าที่ต่อต้านการฟอกเงินระหว่างประเทศด้วย

2.7 กฎหมายต้องกำหนดมาตรการให้ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินหรือสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้อง ถือปฏิบัติในเรื่องที่ต้องไม่รับการเปิดบัญชีเงินฝากและ/หรือทำธุรกรรมทางการเงินที่ปกปิดชื่อที่อยู่จริงของบุคคล และต้องมีมาตรการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาของก้อนเงินที่มีจำนวนสูงตามที่กำหนด ประวัติที่แท้จริงของลูกค้าพร้อมเอกสารของฐานะบุคคล แม้แต่ผู้อื่นที่มาทำแทนให้ และสามารถให้ข้อมูลทั้งหมดกับเจ้าพนักงานผู้รักษากฎหมายได้เมื่อต้องการ ในกรณีที่มีลูกค้ามาทำธุรกรรมมีมูลค่าทางการเงินจำนวนมาก หรือทำธุรกรรมที่มีรูปแบบผิดไปจากกิจกรรมการประกอบการทางเศรษฐกิจปกติธรรมดา หรือกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัย ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน หรือสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการสืบสวนให้ได้ข้อมูล ให้ได้ข้อเท็จจริง ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของธุรกรรมนั้นให้กระจ่างชัด แล้วรายงานให้หน่วยงานกลางทราบ

3.4.3.3 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (Vienna Convention : United Nations Vienna Convention Against Illicit Traffic In Narcotic Drugs and Psychotropic Substances)⁷⁵

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (Ecosoc) ได้จัดการประชุมในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1995 เพื่อเตรียมร่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและจากการร่วมพิจารณาแก้ไขของคณะกรรมการแก้ปัญหา ยาเสพติดและรัฐบาลของแต่ละประเทศ การประชุมได้จัดให้มีขึ้นที่ New Hofburg กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ในวันที่ 25 พฤศจิกายน - 20 ธันวาคม ค.ศ. 1988 เพื่อลงนามรับรองอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 การประชุมดังกล่าวประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศต่างๆรวม 106 ประเทศ ได้พิจารณาร่างอนุสัญญา 1988 โดยฉันทามติเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 1988 และได้เปิด

⁷⁵ เมธี กุศลสร้าง, “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน”, หน้า 23-29.

ลงนามที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1988 – 20 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1989 จนถึงวันสุดท้ายที่เปิดให้ลงนาม มีประเทศต่างๆรวมทั้งสิ้น 71 ประเทศ ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประชุมดังกล่าวด้วยโดยเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา มิได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาฯ แต่ลงนามเฉพาะกรมสารสุตทำยอนุสัญญานี้มีผลบังคับใช้ในวันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ. 1990 จวบจนถึงวันที่ 10 มกราคม ค.ศ. 1992 มีรัฐเข้าร่วมเป็นภาคีแล้ว 55 รัฐ รวมทั้งกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (The European Economic Community) ด้วย

จะเห็นได้ว่าองค์การสหประชาชาติได้วางหลักให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญาและได้คำนึงถึงกฎหมายระหว่างประเทศ 3 ประการคือ

1. การกำหนดความจำกัดขอบเขตระหว่างรัฐและการขยายเขตอำนาจศาล
2. การปกป้องบุคคล ทรัพย์สิน และสภาวะความเป็นอยู่ของประชาชน
3. ความร่วมมือระหว่างประเทศ

องค์การสหประชาชาติได้แก้ไขอนุสัญญาเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นผลสำเร็จ โดยการกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ดังปรากฏใน CONVENTION AGAINST ILLICIT TRAFFIC IN NARCOTIC DRUGS AND PSYCHOTROPIC SUBSTANCES ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1988 จึงเรียกกันสั้นๆว่า VIENNA CONVENTION

อนุสัญญากรุงเวียนนา 1988 ได้วางปทัสฐานในการกำหนดความผิดอาญาฐานฟอกเงิน เพื่อให้รัฐสมาชิกนำไปเป็นแนวทางในการแก้กฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว โดยกำหนดมาตรการที่เป็นความผิดอาญาแก่ผู้ครอบครองได้มาใช้ทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ที่อำนวยความสะดวกในการเปลี่ยนมือ การโอนสิทธิในทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าว ผู้ให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้าเฮโรอีน หรือซุกซ่อนเงินหรือทรัพย์สินนั้นๆไว้ภายใต้วิธีการทางบัญชีหรือประการอื่นๆ ผู้สนับสนุน หรือจัดการทางการเงิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะปกปิดหรือเปลี่ยนแปลงแหล่งที่มาของทรัพย์สิน ผู้ปกปิดสภาพแหล่งที่มาของทรัพย์สิน ผู้ปกปิดแหล่งที่ตั้งของทรัพย์สิน หรือเจ้าของที่แท้จริง ผู้ซึ่งรู้หรือควรรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการค้ายาเสพติด หรือได้มาโดยการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแต่รับทรัพย์สินนั้นไว้

ส่วนการที่จะรู้หรือควรรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการค้ายาเสพติดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นจะสรุปได้จากเจตนาหรือพฤติการณ์ของผู้กระทำว่าควรรู้ได้หรือไม่ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดหรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

สำหรับโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดดังกล่าวนั้น อนุสัญญากรุงเวียนนา 1988 ได้กำหนดไว้เป็นแนวทางว่าควรจะเป็นการกำหนดโทษที่หนักตามเหตุผลของฐานความผิดเหล่านั้น เช่น การจำคุก หรือการลงโทษทางทรัพย์สิน เช่น การริบโทษปรับสถานหนักและริบทรัพย์สินนอกจากนั้นหากมีการตรวจสอบเงินฝากจากสถาบันการเงินซึ่งผู้ต้องหาฝากเงินไว้ รัฐซึ่งเป็นที่ตั้งของสถาบันการเงินนั้นๆก็ไม่อาจปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือในการตรวจสอบหลักฐานทางการเงิน โดยอ้างว่ามีมาตรการคุ้มครองความลับของธนาคารอีกต่อไปซึ่งหลักเกณฑ์นี้ นับได้ว่าเป็นความก้าวหน้าอีกประการหนึ่งที่ความตกลงระหว่างประเทศได้เข้าไปมีบทบาทต่อกฎหมายภายใน

อนุสัญญากรุงเวียนนา 1988 ได้วางแนวทางในด้านความร่วมมือในทางอาญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับ

1. การแสวงหาพยานหลักฐาน หรือคำให้การพยานบุคคล
2. ความช่วยเหลือในการแสวงหาเอกสารที่ต้องใช้ในทางศาล
3. การปฏิบัติตามหมายค้นหรือยึด
4. ตรวจสอบวัตถุที่ตั้งเกี่ยวกับการกระทำความผิด
5. ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานหรือข่าวสาร
6. ให้ต้นฉบับเอกสาร สำเนาเอกสาร รายงาน รวมทั้งบันทึกของธนาคาร สถาบันการเงิน หรือนิติบุคคลในทางธุรกิจ
7. สืบหาทรัพย์สิน เครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งต้องการนำไปใช้เป็นพยานหลักฐาน
8. การส่งผู้ร้ายข้ามแดน

อนุสัญญากรุงเวียนนา 1988 ได้กำหนดแนวทางให้ทรัพย์สิน ดังนี้

1. รายได้ซึ่งได้รับมาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
2. ยาเสพติด วัตถุ เครื่องมือเครื่องใช้ซึ่งได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ส่วนมาตรการอื่นๆที่อนุสัญญานี้ได้กำหนดไว้นั้น เช่น รัฐภาคีควรร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นผล จัดให้มีการติดต่อระหว่าง

เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลโดยรวดเร็ว จัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ แลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่รัฐที่เป็นทางผ่านของยาเสพติด

นอกจากนี้อนุสัญญากรุงเวียนนา 1988 ฉบับนี้ยังได้รวบรวมบทบัญญัติในเรื่องต่างๆไว้หลายเรื่องที่สำคัญ ได้แก่

1. การลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท การเพาะปลูกพืชฝิ่น ต้นโคคา หรือพืชกัญชา เพื่อวัตถุประสงค์ในการผลิตยาเสพติด การครอบครอง การขนส่ง การจำหน่าย การร่วมกันมีไว้ในครอบครอง การเปลี่ยนแปลง การโยกย้าย การปกปิด การซ่อนเร้น

2. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่จำเป็นในการสืบหา ติดตาม ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด และริบทรัพย์สินดังกล่าว

3. การร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม

4. ให้รัฐภาคีให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร

5. ปรามปรามโดยใช้มาตรการติดตามการส่งผ่านของยาเสพติด เพื่อสืบหาผู้เกี่ยวข้องกับลักลอบค้ายาเสพติดมาลงโทษ ตลอดจนกำหนดมาตรการในการปรามปรามการลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล

โดยเฉพาะมาตรการทางกฎหมาย ในการปรามปรามผู้กระทำความผิดในการลักลอบค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นมาตรการใหม่ตามอนุสัญญากรุงเวียนนา 1988 มีดังต่อไปนี้

1. การริบทรัพย์สิน (Confiscation)

ซึ่งถือเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดและเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดขึ้นอีก ซึ่งเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินนั้น ปัจจุบันกฎหมายส่วนใหญ่จะมีบทบัญญัติให้ริบหรือทำลายยาเสพติดให้โทษ และทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด อนุสัญญาเวียนนา 1988 มาตรา 5 นี้ให้ริบไปถึงผลประโยชน์ใดๆซึ่งได้มาโดยตรงหรือโดยทางอ้อมจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด

2. การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition)

เป็นมาตรการที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 อนุมาตรา (1) ถึง (6) โดยปัจจุบันนี้ประเทศต่างๆได้ยอมรับเป็นสากลแล้วว่า ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเป็นความผิดอาญาระหว่างประเทศเช่นเดียวกับความผิดฐานโจรสลัดและการค้าทาส หากประเทศผู้รับคำร้องขอไม่ส่งผู้กระทำความผิดซึ่งอยู่ในดินแดนของตน อาจจะด้วยเหตุผลว่าไม่ส่งผู้ร้าย

ข้ามแดนกรณีบุคคลนั้นเป็นสัญชาติของประเทศรับคำขอหรือเหตุผลอื่นใดแล้ว ประเทศนี้มีหน้าที่ต้องดำเนินคดีเกี่ยวกับ ผู้กระทำความผิดนั้นเอง

3.การควบคุมการส่งมอบยาเสพติด (Controlled Delivery)

เป็นมาตรการที่กำหนดไว้ในมาตรา 11 การปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ ต้องอาศัยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหลายหน่วยงาน การส่งยาเสพติดข้ามประเทศนั้นเจ้าหน้าที่ศุลกากรก็มีบทบาทสำคัญในการจับกุมการส่งยาเสพติดข้ามพรมแดน การควบคุมเส้นทางการส่งยาเสพติดเป็นมาตรการของเจ้าหน้าที่ ในการปล่อยให้มีการส่งมอบยาเสพติดข้ามประเทศไปตามเส้นทางภายใต้การสอดส่องของเจ้าหน้าที่อย่างไม่เปิดเผย โดยเจ้าหน้าที่จะยังไม่เข้าไปทำการจับกุม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจับกุมผู้มีส่วนร่วมกระทำผิดคนอื่น ๆ

4.การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย (Mutual Legal Assistance)

ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดนั้น ปัจจุบันมักจะกระทำในลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม พยานหลักฐานในการพิสูจน์เพื่อลงโทษผู้กระทำผิดบางกรณี จะอยู่ในหลายประเทศ ซึ่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมมีรายละเอียดแตกต่างกันไป การให้ความร่วมมือทางกฎหมายจึงกำหนดไว้ในมาตรา 7 ซึ่งประเทศภาคีมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุถึงเรื่อง

4.1 การสืบพยานหลักฐานหรือบันทึกคำให้การของบุคคล

4.2 การนำส่งเอกสารเกี่ยวกับคดีของศาล

4.3 การกระทำการค้นและการยึด

4.4 การตรวจสอบวัตถุและสถานที่

4.5 การใช้ข้อมูลและสิ่งที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานได้

4.6 การให้เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหลักฐาน

ทางธนาคาร หลักฐานทางการเงิน หลักฐานของบริษัท หรือธุรกิจ ทั้งที่เป็นต้นฉบับหรือสำเนาที่ได้รับการรับรองแล้ว

4.7 การระบุหรือสืบหาแหล่งที่มาของผลตอบแทน ทรัพย์สิน เครื่องมือ หรือสิ่งอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เป็นพยานหลักฐาน

5.การโอนการพิจารณาคดี (Transfer of Proceedings)

แม้ว่าการโอนการพิจารณาคดีจะเป็นการส่งผลกระทบถึงอำนาจอธิปไตยของประเทศภาคีก็ตามมาตรา 8 ได้กำหนดมาตรการการโอนการพิจารณาคดี

ขึ้นว่า ประเทศภาคีอาจโอนการพิจารณาคดีในกรณีที่จะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารงานยุติธรรมเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย

จะเห็นได้ว่าจริงๆ แล้วอนุสัญญากรุงเวียนนา 1988 ประกอบด้วยเนื้อหารวม 34 ข้อ แต่ที่ได้กล่าวเอาไว้ข้างต้นนั้นเป็นเพียงหลักการที่สำคัญ ที่นำมาใช้ในการกำหนดแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในระดับระหว่างประเทศ

3.4.3.4 EC Council Directive⁷⁶

ในกลุ่มประชาคมยุโรป (หรือปัจจุบันเรียกว่า สหภาพยุโรป) ซึ่งประกอบไปด้วยประเทศสมาชิก 13 ประเทศ และมีระบบเศรษฐกิจที่เรียกว่า ตลาดร่วมยุโรป อันประกอบไปด้วยทุนการให้บริการแรงงาน และสินค้าในการเคลื่อนย้ายทุนซึ่งตลาดร่วมยุโรปยอมให้มีการเคลื่อนไหวของเงินทุนและการให้บริการทางการเงินเป็นไปโดยเสรีภายในกลุ่มประชาคมยุโรป จึงเป็นช่องว่างขององค์กรอาชญากรรมที่จะแทรกแซงเข้ามาในกลุ่มเงินทุนและการไหลเวียนของเงินทุนโดยใช้บริการของสถาบันการเงิน ดังนั้น องค์กรหนึ่ง (Commission) ซึ่งทำหน้าที่ในทำนองบริหารของกลุ่มประชาคมยุโรป จึงตระหนักว่า การค้ายาเสพติดนั้นก่อให้เกิดกำไรในทางการเงินเป็นจำนวนมาก และทำให้องค์กรอาชญากรรมมีความเจริญเติบโตในทางเศรษฐกิจ ทั้งทำให้เกิดการแทรกแซงธุรกิจการค้าที่ถูกต้องตามกฎหมายได้ ระบบสถาบันการเงินอาจจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน ประเทศสมาชิกของกลุ่มประชาคมยุโรปจึงได้มีการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันระบบเศรษฐกิจของตนเองไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือขององค์กรอาชญากรรม และทำให้ระบบตลาดร่วมยุโรปที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันต้องชะงักงัน Council ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดข้อบังคับขึ้นมาบังคับใช้และผูกพันกลุ่มสมาชิกของประชาคมยุโรป ซึ่งบัญญัติข้อบังคับที่เรียกว่า Directive ให้ประเทศสมาชิกกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา โดยให้คำนิยามการฟอกเงินว่า “หมายความว่า การเปลี่ยนสภาพรายได้ที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมให้เป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย” และวางมาตรการให้ธนาคารและสถาบันการเงินต้องแยกแยะลูกค้าของธนาคารหรือสถาบันการเงิน ให้รายงานการโอนเงิน ตรวจสอบการโอนเงิน และรายงานผู้ต้องสงสัยแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ Directive นี้ อาจเรียกได้ว่า เป็นมาตรการตรวจสอบตลาดทุนภายในกลุ่มประเทศประชาคม

⁷⁶ วริศรา ภูษมภู, “อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ศึกษาเฉพาะกรณี : ข้อตกลงระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงิน”, หน้า 22-23.

ยุโรป นอกจากนี้ ยังเห็นควรให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศภาคี EC ในการสืบสวนสอบสวน และฟ้องคดีผู้กระทำการฟอกเงินด้วย

วัตถุประสงค์ของ Directive ฉบับนี้เป็นไปตามที่ United Nations Convention Against Illicit in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances 1988 หรือที่เรียกว่า Vienna Convention 1988 กำหนดเอาไว้ คือ การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา และต้องการจัดปัญหาฐานของการค้ายาเสพติด และเอาไปเสียซึ่งผลกำไรที่เกิดจากการค้ายาเสพติด ดังนั้น ในฐานะที่ EC เป็นประเทศสมาชิกของ United Nations จึงเห็นควรจะกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญาและกำหนดมาตรการต่างๆที่จะต่อต้านการฟอกเงิน และช่วยมิให้การอ้างการคุ้มครองความลับของลูกค้าธนาคารเกิดขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงการบังคับใช้กฎหมายหรือสอบสวน และยังกำหนดให้ธนาคารและสถาบันการเงินมีบทบาทในการป้องกันการฟอกเงิน ขอบเขตของ Directive ครอบคลุมไปถึงสถาบันการเงินทุกประการ รวมทั้งการประกันภัย

3.4.3.5 Council of Europe Convention⁷⁷

อนุสัญญานี้กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องกำหนดมาตรการต่างๆที่จำเป็นสำหรับการสืบสวนสอบสวน และริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และกำหนดให้สถาบันการเงินรายงานบัญชี ส่งมอบบันทึกทางการเงินที่ต้องสงสัยว่ามีการฟอกเงินเกิดขึ้น นอกจากนี้สถาบันการเงินไม่ควรนำกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองความลับของลูกค้ามาเป็นข้ออ้างในการที่จะปฏิเสธการปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ

กลุ่มประเทศ EC ได้อนุมัติแนวนโยบายที่จะให้ประเทศสมาชิกออกกฎหมายต่อต้านการฟอกเงินที่ก้าวไกลไปกว่าอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ตรงที่กำหนดให้ธนาคารจะต้องแจ้งให้ทางการรู้ ถ้าพบว่าการโอนเงินที่น่าสงสัยผ่านทางระบบของธนาคารสำหรับอนุสัญญาสหประชาชาติที่กล่าวถึงนั้น มีประเทศต่างๆเกือบ 100 ประเทศ ลงนามเป็นอนุสัญญาที่ว่าด้วยการต่อต้านการค้ายาเสพติดและยาที่เป็นอันตราย ประเทศผู้ลงนามจะต้องกำหนดให้การฟอกเงินเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและจะต้องยกเลิกความลับทางธนาคาร เพราะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนเรื่องการฟอกเงิน

⁷⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 24-25.

ดังนั้น สภายุโรปของ EC จึงได้จัดร่างอนุสัญญาใหม่นี้ขึ้น ซึ่งมีบทบัญญัติให้มีความร่วมมือกันเพื่อริบทรัพย์สินของขบวนการค้ายาเสพติดที่มีอยู่ทั่วโลก โดยมีมาตรการต่างๆที่จำเป็นดังกล่าวข้างต้น

ความร่วมมือระหว่างประเทศในกรณีของ EC Council Directive และ Council of Europe Convention ล้วนแต่มีจุดมุ่งหมายในการปราบปรามการฟอกเงิน โดยต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกัน ดังนั้น ประเทศภาคีสมาชิกแต่ละประเทศควรให้ความสนใจในปัญหาอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดการฟอกเงินตามมา เพราะการค้ายาเสพติดเป็นภัยร้ายแรงอย่างหนึ่งในการคุกคามต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ถ้าหากประเทศสมาชิกละเลยกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเทศของตน ก็อาจนำไปสู่ภาวะที่เป็นอันตรายได้ ประเทศสมาชิกจึงตระหนักถึงภัยอันตรายที่ตามมาดังกล่าว จึงได้หันมาให้ความสนใจในปัญหาที่จะเกิดขึ้น จึงเกิดการรวมตัวกันในการที่จะร่วมมือกันป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอันเป็นแหล่งที่มาของเงินที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

จากตัวอย่างของความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้นนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่สนับสนุนแนวความคิดในเรื่องของการต่อต้านการฟอกเงินได้เป็นอย่างดี เนื่องจากนานาประเทศได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่ร้ายแรงอันเกิดขึ้นจากการฟอกเงินทั้งภายในและภายนอกประเทศได้เป็นอย่างดี จึงก่อให้เกิดความร่วมมือกันในระดับภูมิภาคต่างๆขึ้น แต่อย่างไรก็ตามความร่วมมือดังกล่าวก็ยังไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาเรื่องการฟอกเงินได้อย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากช่องว่างที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือดังกล่าวหรือแม้แต่กระทั่งการที่ผู้ฟอกเงินอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งยากแก่การตรวจสอบและติดตามเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับประเทศไทยนั้น ได้ตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและการฟอกเงิน จึงได้ให้การสนับสนุนการจัดทำอนุสัญญากรุงเวียนนา 1988 มาโดยตลอด ในปี พ.ศ. 2532 สำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาผลดี ผลเสียในการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุงเวียนนา 1988 ซึ่งคณะทำงานพิจารณาแล้วเห็นว่าอนุสัญญาฉบับดังกล่าว มีประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแก่ประเทศไทย ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 สำนักงาน ป.ป.ส. ได้นำข้อสรุปของคณะทำงาน เข้าสู่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการที่ปรึกษากฎหมาย ในวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2536 และวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2536 ที่ประชุมมีมติว่ามาตรการทางด้านกฎหมายและด้านบริหารภายในประเทศไทยสามารถรองรับอนุสัญญากรุงเวียนนา 1988 ได้เกือบครบถ้วนแล้ว เช่น

- พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472
- พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัยไข้เจ็บ พ.ศ. 2495
- พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
- พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535

แต่ในเรื่องของการกำหนดความผิดฐานฟอกเงินให้เป็นความผิดอาญานั้น ในขณะนั้นประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายฟอกเงินขึ้นใช้ ซึ่งต่อมา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ได้มีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ขึ้นมาใช้บังคับแล้ว ซึ่งนับได้ว่าประเทศไทยมีกฎหมายภายในรองรับการปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนา 1988 เพียงพอแล้วที่จะเข้าเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาฉบับดังกล่าว ซึ่งคาดว่าในอนาคตอันใกล้นี้ ประเทศไทยจะดำเนินการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 อย่างแน่นอน⁷⁸

---

⁷⁸ เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การประชุมเชิงปฏิบัติการ National Legal Training Workshop ตามโครงการ Strengthening of Judicial and Prosecutorial Drug Control ณ โรงแรมโนโวเทล เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ วันที่ 8-10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543.